

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

**Využívání možnosti výdělečné činnosti osob
pobírajících rodičovský příspěvek**

Bakalářská práce

Autor: Filařová Tereza

Vedoucí práce: Mgr. Hana Francová

20.8.2007

Using the possibility of earning activities for people benefit from parental allowance

Parental allowance is awarded in the amount corresponding to 40% of a monthly average salary in a non-entrepreneurial sphere; starting on January 1st 2007 it is 7582.00 CZK per month. Entitled to parental allowance is a parent that for an entire calendar month in person, full-time and properly cares for a child up to the age of 4 or up to 7, if the child suffers a long term handicap. A condition is that the child under the age of 3 does not attend day care or any other facility for pre-school age children for more than 5 calendar days in a calendar month. Child, who has reached the age of 3, can regularly attend a day-care center or another similar facility in the extent not exceeding 4 hours per day. Parental income is not tracked. Parent entitled to parental allowance can improve the family's standard of living by a profitable activity, but must provide care for the child during this time by another adult person.

In my graduation work I have used qualitative research and inquiry method. For data collection I used the interview technique. The interview contained 18 questions. The monitored set was made up of 25 respondents. They were the residents of the city Písek, who are receiving parental allowance.

The objective of my graduation work was to discover, whether persons receiving parental allowance take advantage of the profitable activity while collecting parental allowance, whether they are motivated to improving the social standing of the family by profitable activity.

The following hypotheses are derived from my investigation:

Hypothesis 1: Most people receiving parental allowance do not take advantage of the option to perform profitable activity while collecting parental allowance.

Hypothesis 2: Main reason for not taking advantage of the profitable activity by persons collecting the parental allowance is the caring for the child.

Hypothesis 3: Most people receiving the parental allowance, who are taking advantage of profitable activity while collecting parental allowance, are most frequently employed for financial reasons.

This work will be used to gain an understanding of the given issue and as documentation for teaching the subject of Social Policies.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Využívání možnosti výdělečné činnosti osob pobírajících rodičovský příspěvek vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v příložené bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 20. 8. 2007

Podpis.....

Tereza Filařová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat za vřelou spolupráci a pomoc paní
Mgr. Haně Francové při psaní mé bakalářské práce.

OBSAH

Úvod	8
1. Současný stav	9
1.1 Rodina.....	9
1.1.1 Definice rodiny	9
1.1.2 Základní funkce rodiny	10
1.1.3 Mateřství	10
1.1.4 Rodičovství	11
1.1.5 Mateřská a rodičovská dovolená.....	11
1.2 Sociální zabezpečení.....	12
1.2.1 Vývoj práva sociálního zabezpečení.....	13
1.2.2 Financování sociálního zabezpečení.....	14
1.2.3 Jednotlivé formy sociálního zabezpečení	15
1.3 Státní sociální podpora.....	16
1.3.1 Socioekonomické souvislosti vzniku státní sociální podpory	17
1.3.2 Základní charakteristiky státní sociální podpory	18
1.3.3 Dávky státní sociální podpory	19
1.4 Rodičovský příspěvek.....	20
1.4.1 Historie rodičovského příspěvku	20
1.4.2 Rodičovský příspěvek v současné době.....	22
2. Cíle práce	25
2.1 Cíl práce	25
3. Metodika	26
3.1 Použitá metodika.....	26
3.2 Charakteristika výzkumného souboru	27
4. Výsledky	28
5. Diskuse	40
6. Závěr	46
7. Seznam použitých zdrojů	47

8. Klíčová slova	52
9. Přílohy	53

ÚVOD

Ženám přináší mnohé problémy při pracovním uplatnění tradiční nahlížení na ženskou pracovní sílu. Tradiční nahlížení na ženu jako matku, která pečuje o děti a domácnost, a na muže jako živitele rodiny už pouze vzhledem ke vzrůstající vzdělanosti žen neobstojí. Mimo to už léta je mnoho českých rodin závislá na příjmech obou rodičů a rozdíly mezi příjmy žen a mužů zabraňují mužům, aby se podíleli více na péči o děti, neboť když je žena na mateřské nebo rodičovské dovolené, zaměřují se více na materiální zajištění rodiny.

Problém, jak sladit rodinu s kariérou, je způsoben i tím, že se nebere ohled na rodinnou i osobní situaci zaměstnankyně nebo zaměstnance, což v našich podmínkách vyhovuje lépe mužům. Pro ženy se potom stává mateřství, péče o dítě, handicapem. Situace by se mohla změnit, kdyby se začalo uvažovat o muži a ženě jako o rodičích s dětmi a ne jen o ženě jako o matce s dětmi.

Zejména matce je poskytován příspěvek za to, že zůstává s dětmi doma. Matka, která pobírá mateřský nebo rodičovský příspěvek je většinou ekonomicky závislá na svém partnerovi nebo státu, protože v současné době je málo prostředků pro návrat do zaměstnání a tedy k soběstačnosti. V České republice je zaměstnanost žen vysoká, proto jsou důležité programy, které se zabývají podporou rovných příležitostí.

Do 31. prosince 2003 byla možnost výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku omezena zákonem o státní sociální podpoře.

Od 1. ledna 2004 je toto omezení zrušeno a osoba, která pobírá rodičovský příspěvek, může pracovat bez omezení.

Bakalářská práce se zaměřuje na využívání možnosti výdělečné činnosti osob pobírajících rodičovský příspěvek ve městě Písku. Cílem práce je zjistit, jestli osoby pobírající rodičovský příspěvek využívají možnosti výdělečné činnosti při pobírání příspěvku. Zda jsou osoby pobírající rodičovský příspěvek motivovány zlepšit sociální situaci rodiny výdělečnou činností. Téma jsem si vybrala proto, že mě tato problematika zajímá.

1. SOUČASNÝ STAV

1.1 Rodina

Rodina je přirozenou primární skupinou a institucí. Rodina tvoří základní článek společnosti.(9)

Rodina a její problémy se staly předmětem společenského zájmu teprve až ve 20. století. Důvodem toho je, že potřeby rodiny vzniknou většinou dříve, než si rodina může na krytí těchto potřeb našetřit.

Proto Všeobecná deklarace lidských práv zahrnuje i právo na rodinu a Úmluva Mezinárodní organizace práce, o minimálních standardech (úrovni) sociálního zabezpečení, zahrnuje do sociálního zabezpečení také zabezpečení matek v těhotenství a mateřství, pomoc při výchově dětí v rodině, dále zabezpečení rodinných příslušníků a pozůstalých. Těhotenství, narození dítěte, výchova dítěte, úmrtí rodinného příslušníka nebo osoby, která poskytuje výživu, patří mezi důležité sociální události.(31)

1.1.1 Definice rodiny

Podle sociologické definice rodina představuje skupinu osob přímo spjatých pokrevními svazky, manželstvím či adopcí, jejíž dospělí členové jsou zodpovědní za výchovu dětí.

Ačkoli právní řád České republiky neobsahuje explicitně vyjádřenou definici rodiny, pokládá za rodinu zejména rodinu založenou manželstvím. Rodinu lze však zároveň i chápat jako malou skupinu osob, jež jsou spojeny nejen manželskými a příbuzenskými, ale i jinými obdobnými vztahy a zvláště společným způsobem života. Další definice popisují rodinu podle jejích funkcí.(23)

Ve smyslu právním jsou rodinou manželé a jejich děti. Hlavním úkolem manželství je založení rodiny a řádná výchova dětí. Manželé mají povinnost spolu žít, vzájemně si pomáhat a vytvářet zdravé rodinné prostředí.(6)

1.1.2 Základní funkce rodiny

Rodina plní funkci reprodukční, ekonomickou, výchovnou, socializační, ochrannou a emocionální. Trvalý význam rodiny tkví ve vytváření vzájemných sociálních vztahů mezi jejími členy. V rodině se vytváří pocit bezpečí, důvěry a jistoty. Jestliže jsou v rodině přítomni oba rodiče, poskytují důležité identifikační vzory. Rodina je prvním místem, kde se člověk socializuje, tedy začleňuje se do sítě sociálních vztahů. V rodině také dítě internalizuje hodnotovou orientaci, tedy dochází zde k postupnému probouzení a vychovávání svědomí.(9)

Dítě je ještě dlouhou dobu po narození zcela závislé na péči dospělých, bez této péče by nemohlo žít. Dospělí pečují o dítě a předávají mu také své zkušenosti. Během několika let dítě získá tolik zkušeností, jaké by jedinec, bez možnosti využití zkušeností druhých lidí, nedokázal získat sám za celý život.(4)

1.1.3 Mateřství

Přechod k mateřství je pro ženu zlomový přechod. Těhotenství nepřipraví ženu na mateřství sociálně, jenom fyziologicky.(14)

Těhotenství, porod a šestinedělí patří do přirozených fyziologických procesů v životě ženy. Sociálními událostmi jsou zdravotní, sociální a pracovní komplikace, které jsou spojené s těmito procesy a jež vyvolávají zdravotní a ekonomické těžkosti. I když ale komplikace nenastanou, žena potřebuje v tomto období zvýšenou péči a pomoc, jež si sama neumí či nemůže vždycky obstarat. Je proto nutné jí zajistit lékařskou péči, kterou potřebuje pro zdárný průběh těhotenství a porodu, pracovní volno

a hmotné zabezpečení během tohoto volna. Narození dítěte je důležitou změnou v životě rodiny. Tato změna klade na rodinu nové nároky a to nejen z hlediska psychického, ale i z hlediska hmotného zajištění.(31)

1.1.4 Rodičovství

Rodičovství obsahuje všechny úlohy spojené s výchovou dítěte vedoucí k utváření nezávislé dospělé osobnosti. Rodičovství začíná již před narozením dítěte či adoptí dítěte. Je součástí rodinných vztahů.(22)

1.1.5 Mateřská a rodičovská dovolená

Ve vysokém stupni těhotenství a v souvislosti s porodem a péčí o narozené dítě potřebuje žena pracovní volno, tedy mateřskou dovolenou, která má dva významy. Je omluvenou a tolerovanou absencí (pracovněprávní ochrana), také je důvodem pro přiznání dávky zabezpečující hmotně ženu po dobu, kdy nemůže pracovat pro těhotenství a mateřství (poskytnutá ochrana systémem sociálního zabezpečení).

Po mateřské dovolené má žena v souvislosti s péčí o dítě nárok na rodičovskou dovolenou.(31) Rodičovská dovolená je volno v zaměstnání, jež mohou čerpat rodiče z důvodu zajištění péče o dítě do 3 let věku. Jestliže chce rodič zůstat s dítětem doma i po 4. rok a nechce se ještě vrátit do zaměstnání, musí požádat svého zaměstnavatele o poskytnutí neplaceného volna.(25)

V souladu s platnou právní úpravou řady zemí může rodičovskou dovolenou čerpat nejen matka, ale i otec dítěte. Jednomu rodiči umožňuje rodičovská dovolená celodenně pečovat o malé dítě. To je velice důležité jak pro fyzický a psychický vývoj dítěte, tak i pro formování jeho charakteru.(31)

Péče o děti je považována za ženskou doménu, mateřská a rodičovská dovolená, tak jak ji známe v dnešní době (3 - 4 roky celodenní péče), je relativně novým

opatřením. V dnešní podobě a při současném finančním zabezpečení je mateřská a rodičovská dovolená v České republice mezi evropskými zeměmi výjimečná. Možnost takto se věnovat péči o dítě a současně domácnosti jistě ocení mnoho žen. Současný sociální systém České republiky tuto péči upřednostňuje. Na druhou stranu je ale pro velkou skupinu žen tento model velmi problematický. Na mateřské dovolené se totiž cítí být v izolaci, nemají možnost nadále rozvíjet své schopnosti, schází jim prostor pro profesní seberealizaci, stávají se finančně závislými na partnerovi nebo na dávkách od státu.(35)

Mateřskou dovolenou může čerpat žena maximálně 28 týdnů nebo 37 týdnů, jestliže porodila zároveň dvě nebo více dětí, či je osamělá. Mateřská dovolená nemůže být kratší než 14 týdnů a v žádném případě nemůže skončit ani být přerušena před uplynutím 6 týdnů ode dne porodu.

Na rodičovskou dovolenou může nastoupit matka dítěte až po skončení mateřské dovolené, otec již od narození dítěte.

Mateřskou a rodičovskou dovolenou mohou zaměstnankyně a zaměstnanci čerpat současně. Zaměstnanec, který čerpá rodičovskou dovolenou, je chráněný proti propuštění.(8)

1.2 Sociální zabezpečení

Sociální zabezpečení je definováno souborem sociálních událostí či sociálních rizik, kvůli nimž jsou mobilizovány příslušné politické a administrativní aparáty. Těmito událostmi či riziky jsou především nemoc, stáří, dětství, nezaměstnanost, ztráta živitele, invalidita, mateřství a chudoba. Sociální zabezpečení je potom souborem politických nástrojů, jež jsou zřízeny proto, aby kompenzovaly finanční důsledky těchto událostí či situací.(11)

Lidé se v průběhu života dostávají do těchto životních situací, které jsou spojené se ztrátou příjmů (například jako následek nemoci), se snížením příjmů (například jako

následek invalidity či stáří) či s jinými následky, jež mohou zasáhnout do jejich sociálního postavení.

Stát prostřednictvím zákonů a jiných obecně závazných právních předpisů zakotvuje formy pomoci v případě zákonem vymezených životních situací, okruh osob, jímž je pomoc poskytována, orgány, které působí v sociálním zabezpečení. Na zabezpečení osob v tíživé sociální situaci se mohou podílet dobrovolně také církevní, charitativní a jiné organizace.

1.2.1 Vývoj práva sociálního zabezpečení

Vývoj sociálního zabezpečení v období let 1946 – 1948

Po druhé světové válce nebyly předpisy z doby okupace uznány součástí československého právního řádu. Zákonodárství první republiky ze sociální oblasti bylo převzato. Situace v sociální oblasti byla komplikovaná především tím, že fondy sociálního pojištění byly zabaveny okupanty, či znehodnoceny válečným hospodářstvím.

Přijetí zákona číslo 99/1948 Sb., o národním pojištění, bylo významným krokem ve vývoji sociálního zákonodárství v Československu. Zákon byl na svou dobu moderní a pokrokový. Umožnil vytvoření nové jednotné soustavy národního pojištění a zvýšil dávky.(32)

Vývoj sociálního zabezpečení v období let 1949 – 1989

Po druhé světové válce probíhala příprava nového zákona o národním pojištění, a to v situaci rozvráceného hospodářství, jež bylo nutno urychleně obnovit. Ještě před přijetím zákona se v rámci ekonomických možností zvýšily sociální dávky. Například v roce 1945 byl přijat zákon číslo 154/1945 Sb., o rodinných přídavcích osob pojištěných pro případ nemoci. Postupně se začínalo měnit pojetí sociální péče původně realizované především obcemi a dobrovolnými organizacemi.(26)

Sociální zabezpečení po roce 1989

Brzy po listopadu roku 1989 bylo zřejmé, že bude nutné přistoupit k zásadní reformě systému sociálního zabezpečení. I když byl tento systém v určitých oblastech na dobré úrovni, především pokud šlo o zabezpečení rodin s dětmi, v jiných směrech zaostával a měl řadu nedostatků zásadního rázu. Byl zejména mimořádně finančně náročný, těžkopádný, nebyl schopen přizpůsobit se novým podmínkám. V některých směrech byl i nespravedlivý. Ze všech těchto důvodů bylo proto rozhodnuto, že společně s ekonomickou reformou se uskuteční i reforma sociální. Klíčovým úkolem této reformy byl přechod od sociálního zabezpečení k sociálnímu pojištění.

Mezi první opatření patřilo zrušení preferencí v důchodovém systému a odstranění diskriminace osob samostatně výdělečně činných. Došlo i k převedení nemocenského pojištění ze správy odboru a jeho organizačnímu sjednocení s důchodovým pojištěním.

1.2.2 *Financování sociálního zabezpečení*

Existují dva základní modely financování. Financování probíhá prostřednictvím státního rozpočtu a ze sociálního pojištění. Hlavními zdroji financování sociálního pojištění jsou zaměstnanci, zaměstnavatelé a stát, vedlejšími zdroji mohou být pokuty, dary, přirážky a jiné.(34)

Všechny moderní státy poskytují svým občanům ochranu před finančními důsledky různých sociálních událostí jako jsou úraz, nemoc, stáří, smrt a další. V souladu se zajišťovanými riziky se potom sociální zabezpečení dělí na zabezpečení v nemoci, pro případ úrazu, důchodové zabezpečení a další. Sociální systém lze charakterizovat bez ohledu na přístup historický a jednotlivých zemí podle toho, které prvky zabezpečení jsou v něm realizovány a jakým způsobem se v něm utvářejí finanční a právní vztahy.

Sociální zabezpečení zaručuje sám stát tím, že vytvoří v rámci státní správy zajišťovací zařízení a poskytované dávky financuje z daňových prostředků. Opačným

přístupem je ponechání sociální dávky na jednotlivci. Tato koncepce vychází z předpokladu, že se jednatel sám stará preventivně, například vytvářením úspor, získáním majetku, soukromým životním pojištěním, či ve svazku rodiny. Stát v rámci legislativy stanoví rámcová pravidla nebo pomáhá při realizaci preventivních opatření, jako jsou například daňové úlevy. Existuje ještě třetí zprostředkující koncepce, kdy stát vytváří povinné zabezpečující nástroje, ale instituce, které rozhodují, jsou umístěny mezi státem a jednatelcem. Příkladem je sociální pojištění, jež je vedle organizační formy samosprávy charakterizováno tím, že se jednatel (pojištěnec) preventivně zabezpečuje svými prostředky (pojistné) a určuje i rozsah tohoto zabezpečení.

Někdy mohou být sociálním zabezpečením pověřeni i zaměstnavatelé. Ti významně přispívají v rámci doplňkového zabezpečení formou podnikového zaopatření ve stáří, jež sami financují.

Rozdíl mezi státním financováním sociálních dávek a financováním prostřednictvím sociálního pojištění je možné vyjádřit zjednodušeně tak, že ve státním systému odvádí občan státu daně plynoucí do státní pokladny a z ní jsou potom na základě státem (parlamentem) schváleného rozpočtu občanu vypláceny za podmínek, které jsou stanoveny zákonem dávky sociálního zabezpečení. V sociálním pojištění naopak občan pojišťuje povinně sám sebe pro případ budoucí pojistné (sociální) události, anebo pojišťuje občana někdo jiný (zaměstnavatel, stát).(32)

1.2.3 Jednotlivé formy sociálního zabezpečení

Jednotlivé formy znamenají charakteristiku sociálního zabezpečení z hlediska postavení státu při tvorbě zdrojů sociálního zabezpečení a organizaci sociálního zabezpečení.(7)

Sociální zabezpečení má tři formy. Státní sociální zabezpečení, jehož nositelem je stát. Činnost buď organizuje a systém řídí přímo či prostřednictvím nějaké instituce. V České republice je státním úřadem Česká správa sociálního zabezpečení. Stát určuje podmínky, za jakých subjekty vstupují do těchto vztahů. Jednotlivci mají většinou

zákonnou povinnost odvádět sociální pojištění nebo sociální daň, jež poté stát přerozděluje. Jde tedy o povinné státní zabezpečení, kde je stát garantem do největších důsledků. Další formou je veřejnoprávní sociální zabezpečení, kde je stát pouze garantem. V České republice jsou například veřejnoprávními institucemi, které provozují sociální zabezpečení, zdravotní pojišťovny vystupující odděleně od státního rozpočtu. Hospodaří samostatně, přesto část prostředků mohou dostat od státu. Za nezaopatřené děti pojištění platí stát. Stát též garantuje správné fungování tohoto systému. Třetí formou sociálního zabezpečení je dobrovolné doplňkové připojištění. Zde je stát je pouze iniciátorem, který vytváří rámec, stanovuje pravidla a může formou státního sociálního příspěvku tyto formy podporovat. Negarantuje ovšem finanční ztráty. V České republice existuje dobrovolné penzijní připojištění.

Z hlediska občanů se formy sociálního zabezpečení rozlišují na pojišťovací, na které se občan přímo podílí, dále na zabezpečovací, na které se občan také podílí, a na zaopatřovací formu, která nevyžaduje žádné přímé nebo nepřímé financování občanem, ale jen stav nouze. Všechny tyto formy se vzájemně prolínají.(16)

1.3 Státní sociální podpora

Státní sociální podpora představuje systém sociálních dávek, které jsou určeny zejména pro rodiny s dětmi. Je upravena zákonem číslo 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.(24)

Státní sociální podporou stát povinně přispívá k zabezpečení obyvatel pro případ státem uznané sociální události. Je to sociální přerozdělování mezi potřebnými a nepotřebnými, to je mezi rodinami nízkopříjmovými a vysokopříjmovými, mezi bezdětnými rodinami a rodinami s dětmi. Je to projev státem organizované solidarity. Státní sociální podpora pomáhá rodinám s krytím především zvýšených nákladů vyvolané přítomností takových osob v rodině, jež dosud nejsou výdělečně činné (dětí nezaopatřené), dále pomáhá státní podpora řešit různé sociální situace, na které rodina

nestačí vlastními silami. Částka dávek státní sociální podpory je vždycky nižší než skutečné náklady, na něž přispívá.

1.3.1 Socioekonomické souvislosti vzniku státní sociální podpory

Vznik státní sociální podpory byl součástí procesu sociální reformy. K principům celkové společenské a ekonomické přestavby už na konci roku 1989 patřil požadavek na reformu sociálního systému. Stanovily se cíle, aby tento systém omezil státní paternalismus a zvýšil participaci obyvatel na řešení svých sociálních situací. Stanovil se cíl snížit závislost rodin na sociálních příjmech a snížit podíl výdajů na hrubém domácím produktu. Byl stanoven požadavek, aby sociální politika byla cílená a opustila svou dosavadní rovnostářskou plošnost, se kterou byly dávky, především rodinám, poskytovány všem stejně bez ohledu na jejich skutečnou potřebu.

Sociální politika nebo lépe řečeno sociální redistribuce neměly dále deformovat primární sociální rozvrstvení společnosti, jež se vytvořilo na trhu práce, nýbrž pouze účelně korigovat jeho společensky neadekvátní důsledky a tvrdosti. Byl vysloven požadavek, aby byla zabezpečena reálná sociální ochrana těm občanům, kteří ji potřebují, a to v takové míře, v jaké ji potřebují, a v závislosti na vlastní snaze obtížnou sociální situaci vyřešit.

Sociální politika v období transformace sehrávala dvě důležité role. První rolí to byla role instrumentální. Sociální politika se stala nástrojem umožňující kompenzovat nepříznivé sociální důsledky jednotlivých ekonomických reformních kroků, ochraňovat sociálně ohrožené skupiny občanů a zabezpečovat politickou průchodnost ekonomické reformy. Druhá role byla role koncepční. Jejím cílem bylo vytvořit takové systémy sociální ochrany občanů, aby odpovídaly novým potřebám demokratického státu s tržní ekonomikou.

Současné zabezpečování obou rolí bylo velmi obtížné, neboť aktuální sociální ochranu bylo třeba realizovat pomocí už nevyhovujících dávkových systémů, jež neobsahovaly možnost posuzování příjmů osob a rodin. Také bylo riskantní zvyšovat

některé dávky, neboť nebylo vůbec jisté, jestli budou v budoucím nově koncipovaném systému zachovány nebo budou zrušeny. Proto byla jednotlivá opatření, například v oblasti podpory rodin, velice opatrná. Bylo třeba zvolit celou řadu specifických postupů a praktik umožňujících splnit roli sociální ochrany.(10)

1.3.2 Základní charakteristiky státní sociální podpory

Za rodinu je považováno soužití rodičů a nezaopatřených dětí ve společné domácnosti. Nezaopatřené dítě je dítě do ukončení povinné školní docházky, dále dítě, které se připravuje na budoucí povolání (studenti) nebo dítě zdravotně postižené, a to nejdéle do 26 let.

Obecně má nárok na dávky státní sociální podpory jen občan a s ním posuzování členové domácnosti mající trvalý pobyt na území České republiky. Nárok na dávku státní sociální podpory vzniká splněním konkrétních podmínek a podáním žádosti o přiznání dávky.(27)

U cizince se považuje za trvalý pobyt na území České republiky pobyt po uplynutí 365 dní ode dne, kdy byl hlášen k pobytu. Do doby se nezapočítává období, kdy osoba žádá o azyl.(28)

Při posuzování nároků na státní sociální podporu nedochází k testování majetku rodiny, testují se pouze příjmy občanů, a to jen u některých dávek.

Životní minimum je základem pro stanovení nároku a výši dávek i k určení hranice příjmů občana nebo rodiny.

Dávky státní sociální podpory zohledňují příjmovou i sociální situaci rodiny. Čím je v rodině větší množství nepříznivých sociálních událostí, tím je více a vyšších dávek rodině poskytováno. Rodina může proto pobírat více dávek státní sociální podpory současně.

Příjmy rozhodné pro nárok na dávky státní sociální podpory zahrnují příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání či jiné samostatné výdělečné činnosti a také dávky nemocenského a důchodového zabezpečení a podporu v nezaměstnanosti i obdobné

příjmy z ciziny. Do rozhodného příjmu jsou započítávány takzvané čisté příjmy, to jsou příjmy po odpočtu pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pojistného na veřejné zdravotní pojištění a po odpočtu daně z příjmu, případně výdajů, které byly vynaloženy na jejich dosažení, zajištění a udržení dle zákona o daních z příjmů.

Nejvýhodnějším způsobem je bezhotovostní vyplácení dávek prostřednictvím účtu u banky.

Žádosti o poskytování dávek státní sociální podpory vyřizují kontaktní místa úřadů práce podle místa trvalého pobytu osoby uplatňující svůj nárok na dávky.

Žádosti o dávky jsou podávány na tiskopisech předepsaných Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Nárok na výplatu dávek státní sociální podpory zaniká uplynutím 3 měsíců ode dne, za něž dávky náleží. U jednorázových dávek (příspěvek na školní pomůcky, příspěvek při převzetí dítěte, příspěvek na zakoupení motorového vozidla, porodné, pohřebné) zaniká nárok uplynutím 1 roku ode dne, za něž dávka náleží.(15)

1.3.3 Dávky státní sociální podpory

Dávky státní sociální podpory slouží jako sociální ochrana pro rodiny, méně slouží jako sociální zabezpečení jednotlivce.(18)

V rámci systému státní sociální podpory je poskytováno osm základních dávek, a to přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, příspěvek na školní pomůcky, porodné, pohřebné a dávky péčovské péče, kterými jsou příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek při převzetí dítěte a příspěvek na zakoupení motorového vozidla.(28)

Z uvedených dávek je zřejmé, že systém státní sociální podpory je systémem komplexním, jež je určený především rodinám s nezaopatřenými dětmi. Vzhledem k tomu, že základním kamenem pro většinu dávek je životní minimum a jeho násobky, je možné říci, že se jedná o takový systém, jež je postavený na jednotném základě, jež

umožňuje na základě principu sociální spravedlnosti operativně stanovit výši jednotlivých dávek státní sociální podpory dle sociálních situací, které se vyskytují v rodině.(12)

Životní minimum je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů pro zajištění výživy a dalších základních osobních potřeb člověka.(37)

System státní sociální podpory výrazněji podporuje rodiny s nízkým příjmem než rodiny s příjmem vyšším a více přihlíží k nepříznivým sociálním situacím, ve kterých se rodina nachází. Nepříznivou sociální situací může být zdravotní postižení dítěte či rodiče, dojíždění dítěte do školy, která se nachází mimo místo trvalého bydliště nebo například neúplnost rodiny a podobně.

V rámci systému státní sociální podpory se uplatňuje princip solidarity ve dvou základních směrech, a to od rodin bezdětných k rodinám s dětmi a od rodin s vyššími příjmy k rodinám nízkopříjmovým.

Míra solidarity se v průběhu legislativní přípravy zákona i v dalších letech měnila, především v průběhu 2. poloviny roku 1997 a v roce 1998 došlo k posílení příjmu rodin s nízkými příjmy v důsledku zúžení okruhu osob s nárokem na přídavek na dítě, zavedení nových dočasných státních dávek, které kompenzovaly dopad deregulačních opatření v oblasti cen nájemného a některých služeb spojených s bydlením.(12)

1.4 Rodičovský příspěvek

1.4.1 Historie rodičovského příspěvku

K 1. 10. 1990 byl rodičovský příspěvek uzákoněn jako nová státní nároková dávka.

Rodičovský příspěvek nahradil předešlý mateřský příspěvek, jež náležel jen matce při péči o jedno dítě do jednoho roku věku a při péči o dvě děti do dvou let věku nejmladšího dítěte (jestliže se narodilo do 1. 1. 1988). Jestliže se narodilo po tomto

datu, vyplácel se tento příspěvek do tří let věku dítěte. Zákon o rodičovském příspěvku sjednotil poskytování rodičovského příspěvku do tří let věku dítěte, a to v částce 900 korun českých měsíčně. Zabránilo se tím znevýhodnění rodiny s prvním dítětem. Stanovením jednotné výše rodičovského příspěvku se vyjádřilo základní pojetí této dávky jako sociálního příjmu rodiče v období péče o dítě. Tím vyvrcholily diskuse o pojetí této dávky jako dávky typu nemocensky pojistného, dávky, která nahrazuje mzdu. Výše dávky by byla individuálně odvozena od mzdy.

Zavedení příspěvku sledovalo zkvalitnění potřebné péče o děti, zlepšení zdravotního stavu dítěte, sociální situace rodin s dětmi, zrovnoprávnění obou rodičů v péči o děti a snížení počtu dětí v jeslích. Rodičovský příspěvek byl zvýšen od 1. 4. 1992 na 1200 korun českých a od 1. 2. 1994 na 1500 korun českých měsíčně. Výše příspěvku byla upravována pokaždé v návaznosti na úpravy částek životního minima takovým způsobem, aby jeho úroveň sledovala pokaždé úroveň částky potřebné k zajištění výživy a základních potřeb dospělé osoby, která pečuje o dítě. Valorizační mechanismus je v zákoně ale pojat z dřívějšího pojetí právní úpravy, váže se na růst průměrné mzdy. Vlášda zvýší obě položky rodičovského příspěvku tehdy, je-li růst průměrné mzdy aspoň 5 %. Počátečním impulsem valorizačního mechanismu je růst mezd, valorizačním schématem je růst životního minima a životních nákladů.

K 1. 10. 1994 byla provedena úprava rodičovského příspěvku na 1740 korun českých měsíčně. Současně byl ale zrušen státní vyrovnávací příspěvek v částce 140 korun českých, proto reálné zvýšení činilo 100 korun českých.(10)

Od 1.10. 2001 činila výše rodičovského příspěvku 2552 korun českých měsíčně. Pokud bylo rodičem nezaopatřené dítě (student) starší 15 let, činila výše rodičovského příspěvku 2695 korun českých.

Nárok na tuto dávku měl ten rodič, který v době péče o dítě neměl v kalendářním měsíci nárok na příjem z výdělečné činnosti, či výše tohoto příjmu byla omezena. Čistý příjem nesměl přesáhnout výši 1,5násobku životního minima na osobní potřeby rodiče, to bylo 3480 korun českých.(12)

Od 1. 1. 2001 mají i muži v České republice možnost čerpat rodičovskou dovolenou.(30)

Od roku 2004 novela zákona vypustila dosavadní podmínku nároku na rodičovský příspěvek, tedy „omezenou výdělečnou činnost“. Od 1. 1. 2004 může rodič při nároku na výplatu rodičovského příspěvku být výdělečně činný, protože jeho příjmy nejsou sledovány. Po dobu výdělečné činnosti musí ale rodič, který pobírá rodičovský příspěvek, zajistit péči o dítě zakládající nárok na rodičovský příspěvek jinou zletilou osobou. V návaznosti na zrušení omezení výkonu výdělečné činnosti se zrušilo též zúčtování rodičovského příspěvku pro osoby samostatně výdělečně činné. Omezení, které se týká umístění dětí v předškolních a jiných zařízeních zůstávají i nadále v platnosti.

Od 1. května 2004 se zvýšil rodičovský příspěvek na 1,54násobku částky životního minima a činil tak 3635 korun českých měsíčně.

Od 1.1.2005 rodičovský příspěvek náležel ve výši 1,54násobku částky životního minima na výživu a další základní osobní potřeby rodiče. Výše rodičovského příspěvku činila 3635 korun českých měsíčně. Pokud bylo rodičem nezaopatřené dítě, částka činila 3835 korun českých měsíčně.**(3)**

Od 1.1.2006 rodičovský příspěvek náležel ve výši 1,54násobku částky životního minima na výživu a ostatní základní osobní potřeby rodiče. Výše rodičovského příspěvku byla 3696 korun českých za měsíc. Jestliže bylo rodičem nezaopatřené dítě, částka činila 3897 korun českých měsíčně.**(33)**

1.4.2 Rodičovský příspěvek v současné době

Nárok na rodičovský příspěvek má buď matka dítěte, nebo otec dítěte či osoba, která převzala dítě do trvalé péče nahrazující péči rodičů.**(21)**

Nárok na příspěvek má rodič, pokud pečuje po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně alespoň o jedno dítě do 4 let věku. V případě, že je dítě zdravotně postižené, má rodič nárok na rodičovský příspěvek až do 7 let věku dítěte.

Rodičovský příspěvek navazuje na peněžitou pomoc v mateřství. Pokud rodič nemá na peněžitou pomoc v mateřství nárok, náleží mu rodičovský příspěvek již ode dne porodu.

O rodičovský příspěvek se žádá na úřadech práce, respektive na kontaktních místech, která pod úřady práce spadají. Síť těchto kontaktních míst je rozmístěna ve všech větších městech v České republice. Žádost se podává na předepsaném tiskopise, který je stejný v celé republice.**(25)**

Podmínkou je, že dítě mladší 3 let nenavštěvuje jesle nebo jiné zařízení pro děti předškolního věku déle než 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci. Dítě, které dovršilo 3 roky věku, může pravidelně navštěvovat mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně.**(29)**

Při péči o totéž dítě náleží rodičovský příspěvek pouze jednou, a to rodiči na základě dohody rodičů, a jestliže v rodině více dětí zakládajících nárok na rodičovský příspěvek, náleží při péči o tyto děti rodičovský příspěvek pouze jednomu z rodičů, a to rodiči určenému na základě dohody rodičů. Jestliže se rodiče nedohodnou, určí úřad státní sociální podpory, který o rodičovském příspěvku rozhoduje, kterému z rodičů se rodičovský příspěvek přizná.**(36)**

Při nároku na výplatu rodičovského příspěvku může rodič výdělečnou činností zlepšovat sociální situaci rodiny, protože jeho příjmy nejsou sledovány. Po dobu své výdělečné činnosti ale musí rodič pobírající rodičovský příspěvek zajistit péči o dítě jinou zletilou osobou.

Nově se nezkoumá ani nárok na hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání a příspěvky, které náleží občanům se změněnou pracovní schopností v době jejich pracovní rehabilitace. V návaznosti na zrušení omezení výkonu výdělečné činnosti se ruší také zúčtování rodičovského příspěvku pro osoby samostatně výdělečně činné.

Nárok na rodičovský příspěvek zaniká tehdy, pokud v rodině jeden z rodičů má z dávek nemocenského pojištění nárok po celý kalendářní měsíc na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc či nemocenské poskytované v souvislosti s porodem. Jestliže má příjemce rodičovského příspěvku po celý kalendářní měsíc z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství, či nemocenské

poskytované v souvislosti s porodem nižší, než je částka rodičovského příspěvku, je mu doplacen rozdíl mezi rodičovským příspěvkem a těmito uvedenými dávkami.

Jestliže byl rodiči vyplacen rodičovský příspěvek a přitom nesplnil podmínky pro výplatu příspěvku, je rodič povinen vrátit úřadu vyplacené částky za období, kdy mu příspěvek nenáležel.**(19)**

Rodičovský příspěvek náleží ve výši, která odpovídá 40 % průměrné měsíční mzdy v nepodnikatelské sféře. Od 1. ledna 2007 je to 7582 korun českých měsíčně.**(29)**

Výše příspěvku se vypočítává pokaždé na kalendářní rok z průměrné mzdy ve státě. Pokud tedy nedojde k další zákonné úpravě, bude stanoven pro rok 2008 v ještě vyšší částce.**(25)**

2. CÍLE PRÁCE

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zjistit, zda osoby, které pobírají rodičovský příspěvek, využívají možnosti výdělečné činnosti při pobírání příspěvku. Zda jsou osoby pobírající rodičovský příspěvek motivovány zlepšovat sociální situaci rodiny výdělečnou činností.

3. METODIKA

3.1 *Použitá metodika*

K získání informací bylo použito kvalitativního výzkumu a metody dotazování. Ke sběru dat byla použita technika polostandardizovaného rozhovoru.

Rozhovor je taková technika sběru informací, při které jsou potřebné informace od zkoumaných osob získávány prostřednictvím záměrně cílených otázek kladených respondentovi v rozhovoru vedeném tváří v tvář.(5) Polostandardizovaný rozhovor je hrubý seznam otázek. V takovém rozhovoru je možné podle aktuální potřeby jednotlivé problémy rozebírat do větší hloubky a naopak v případě, že některá oblast je respondentovi vzdálená nebo cizí, ji rychle přejde, nebo zcela vynechá.(1)

Rozhovor se rozvíjel na základě předem daných otázek. Formulace odpovědí byla ponechána na oslovených respondentech. Odpovědi neměli stanovené znění, ani rámec. Celkem bylo položeno osmnáct otázek. Otázky pro respondenty byly nejprve zaměřeny na identifikační údaje respondenta, jako jsou věk, pohlaví, vzdělání. Další otázky se zaměřovaly na to, jak dlouho respondent pobírá rodičovský příspěvek, zda má o příspěvku dostatečné informace, jestli je jeho výše pro něj dostačující. Další otázky zjišťovaly, zda respondent využívá možnosti výdělečné činnosti při pobírání příspěvku, co ho motivuje, nebo naopak z jakého důvodu tuto možnost nevyužívá. Další otázky se zaměřovaly na to, jak jsou případně při hledání zaměstnání respondenti úspěšní. Pokud pracují, zda mají zajištěno hlídání dítěte, jestli dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku a jak je tam dítě spokojené.

Sběr dat pro zpracování výzkumu probíhal od února 2007 do května 2007. Celkem jsem provedla dvacet pět rozhovorů.

3.2 *Charakteristika výzkumného souboru*

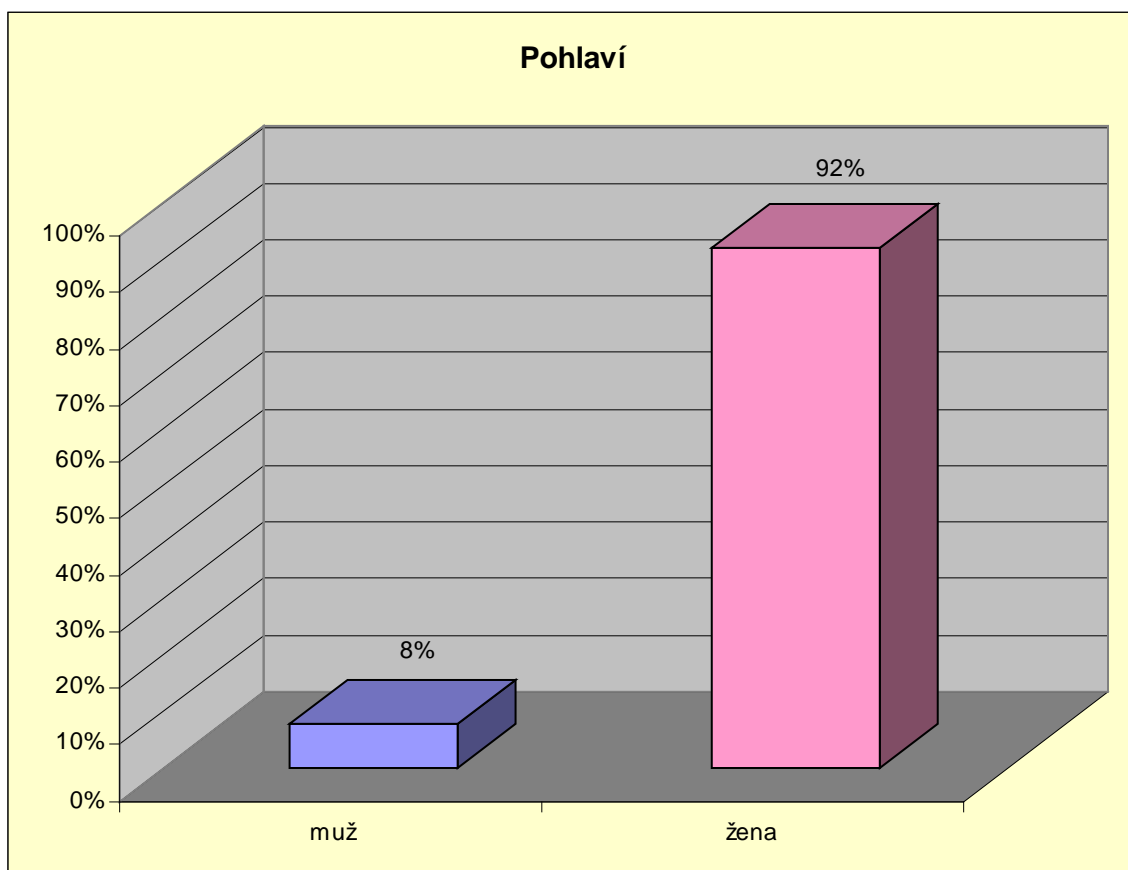
Pro účely kvalitativního výzkumu jsem oslovila dvacet pět osob, které pobírají rodičovský příspěvek. Věk respondentů nebyl nijak omezen. Soubor respondentů byl vybrán mechanismem prostého náhodného výběru. Respondenti na mé otázky odpovídali zcela anonymně a dobrovolně. Po domluvě s respondentem jsem mohla použít blok k poznámkám.

Výzkum probíhal ve městě Písku. Konkrétně jsem respondenty oslovovala na úřadu práce na úseku státní sociální podpory, u praktické lékařky pro děti a dorost MUDr. Aleny Novotné a v mateřském centru Kvítek.

4. VÝSLEDKY

Otázka číslo 1: Pohlaví respondentů.

Graf 1: Pohlaví respondentů. (v procentech)

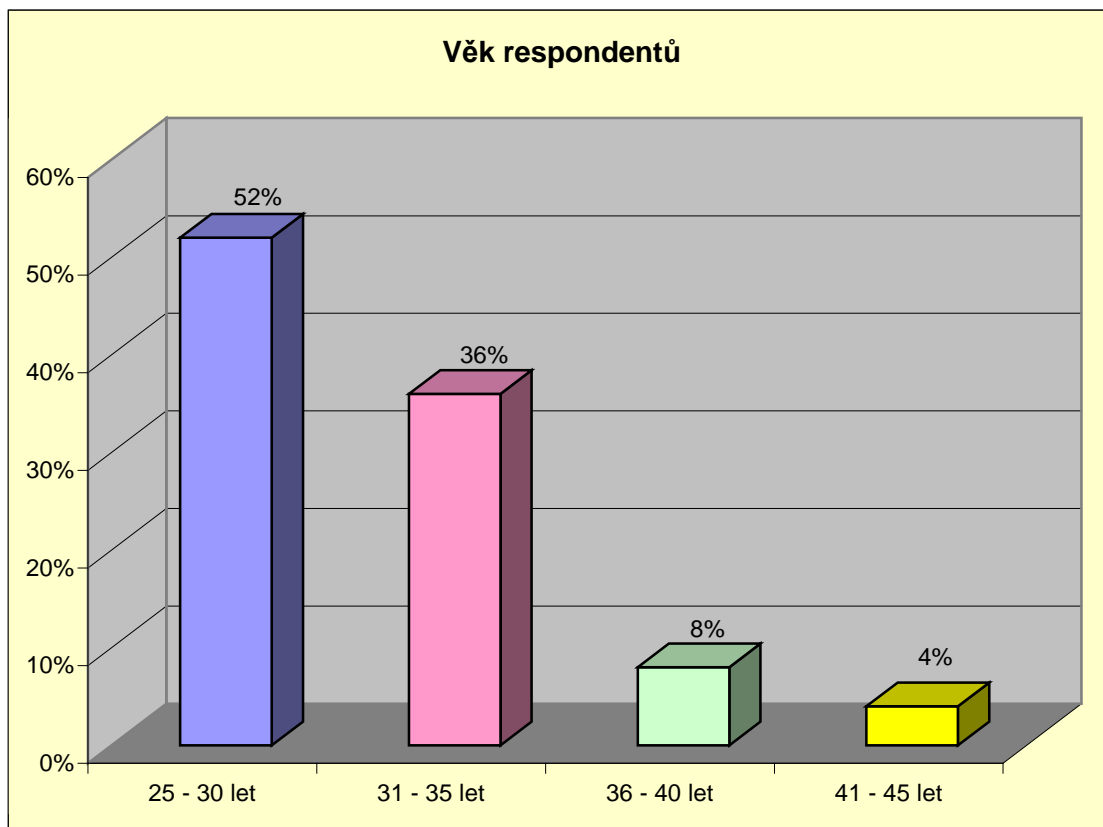

Zdroj: Vlastní výzkum

Z 25 dotazovaných osob jsou 2 muži a 23 žen (graf 1).

Otázka číslo 2: Věk respondentů.

Graf 2: Věk respondentů. (v procentech)

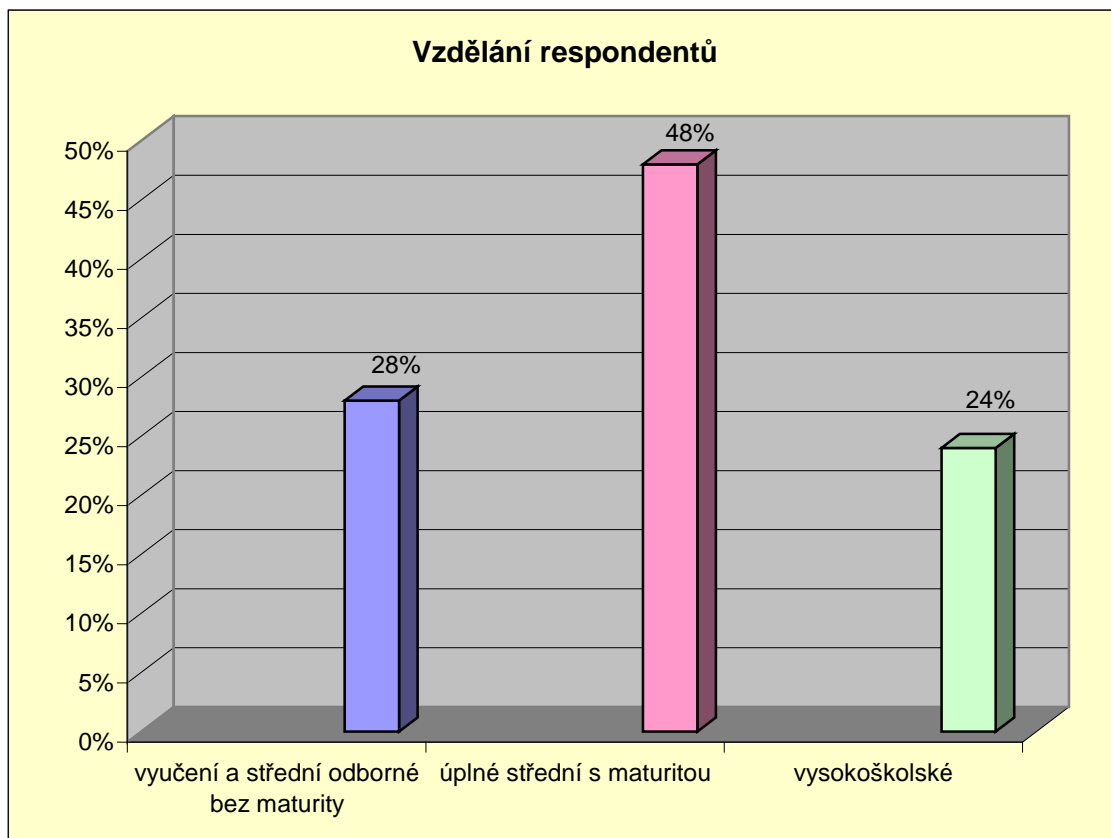

Zdroj: Vlastní výzkum

Z 25 respondentů je 13 ve věkové kategorii 25 - 30 let, 9 respondentů je ve věkové kategorii 31 - 35 let, ve věkové kategorii 36 - 40 let je 8 respondentů. 4 respondenti jsou ve věkové kategorii 41 - 45 let (graf 2).

Otázka číslo 3: Vzdělání respondentů.

Graf 3: Vzdělání respondentů. (v procentech)

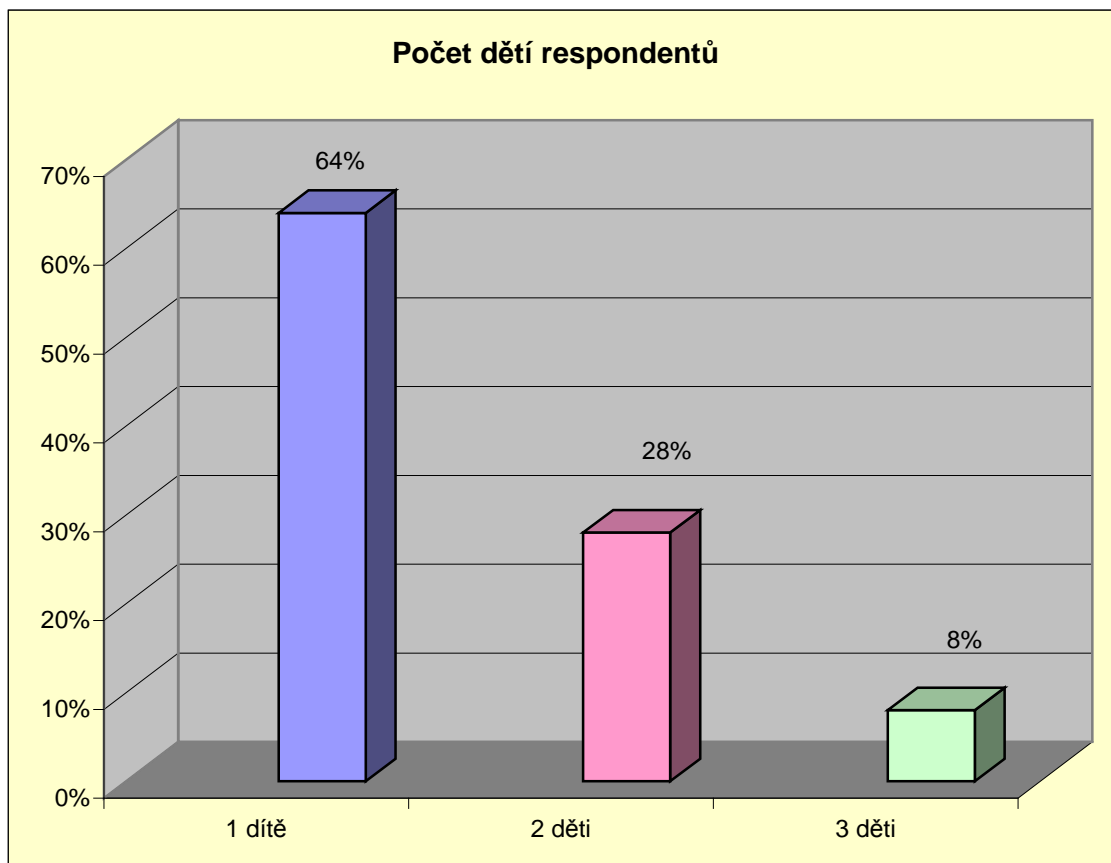

Zdroj: Vlastní výzkum

Z 25 osob pobírajících rodičovský příspěvek má vyučení a střední odborné vzdělání 7 z nich. Úplné střední vzdělání s maturitou má 12 respondentů. Vysokoškolské vzdělání má 6 dotazovaných osob (graf 3).

Otázka číslo 4: Počet dětí respondentů.

Graf 4: Počet dětí respondentů. (v procentech)

Zdroj: Vlastní výzkum

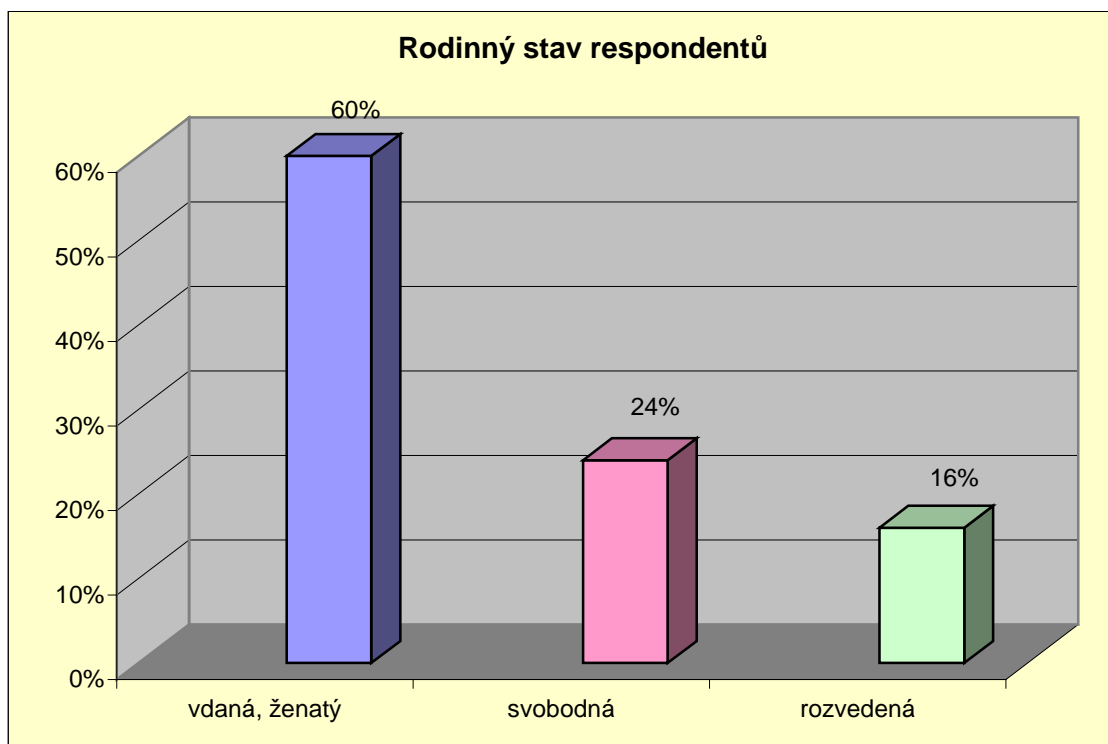
Z 25 osob pobírajících rodičovský příspěvek má 1 dítě 16 osob. 2 děti má 7 respondentů. 2 dotázané osoby mají děti 3 (graf 4).

Otázka číslo 5: Věk dítěte, na základě kterého pobírají respondenti rodičovský příspěvek.

Z 25 dětí respondentů jsou 3 děti ve věku nižším než 1 rok. 3 dětem je 1,5 roku, 4 děti jsou staré 2 roky. 2,5 roku je 2 dětem respondentů. 9 respondentů má děti ve věku 3 let. 3,5 roku je 2 dětem a 2 děti dosáhly věku 4 let.

Otázka číslo 6: Rodinný stav respondentů.

Graf 5: Rodinný stav respondentů. (v procentech)

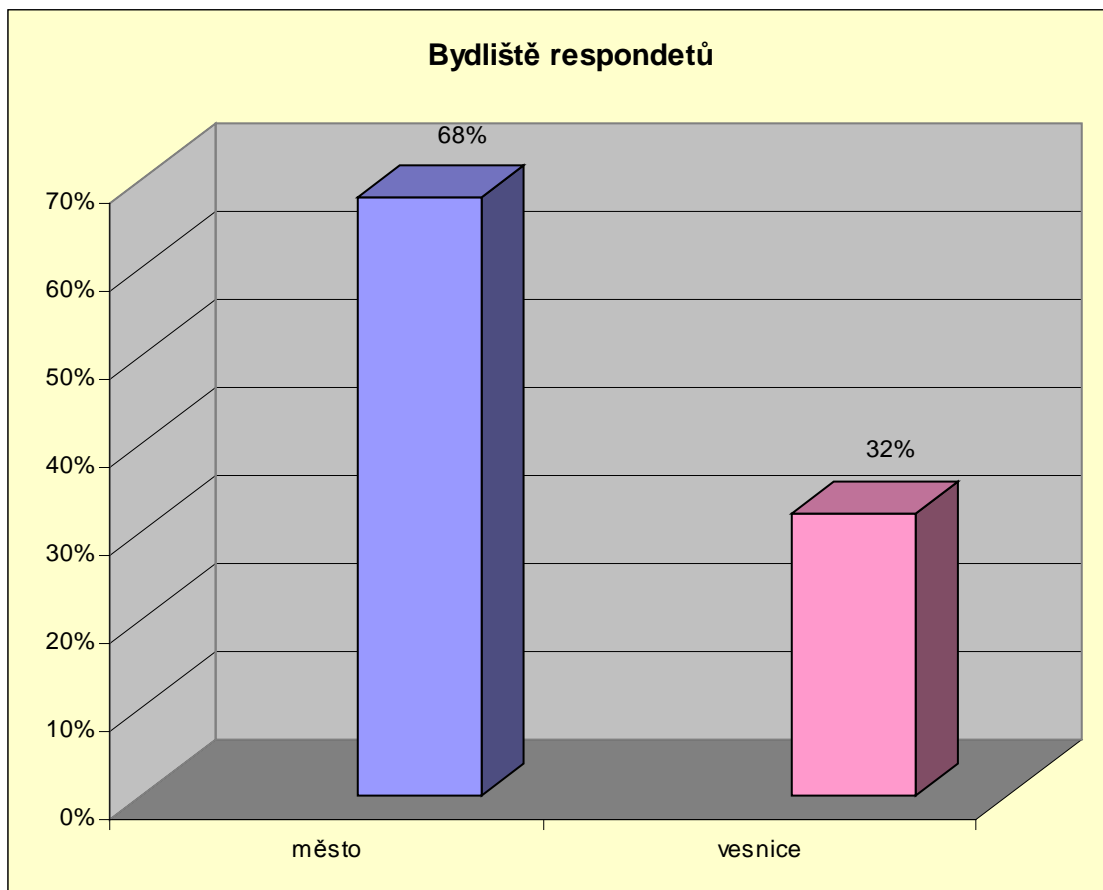

Zdroj: Vlastní výzkum

Z 25 osob pobírajících rodičovský příspěvek je 13 žen vdaných a 2 muži ženatí. 6 žen je svobodných a 4 ženy jsou rozvedené (graf 5).

Otázka číslo 7: Bydliště respondentů.

Graf 6: Bydliště respondentů. (v procentech)

Zdroj: Vlastní výzkum

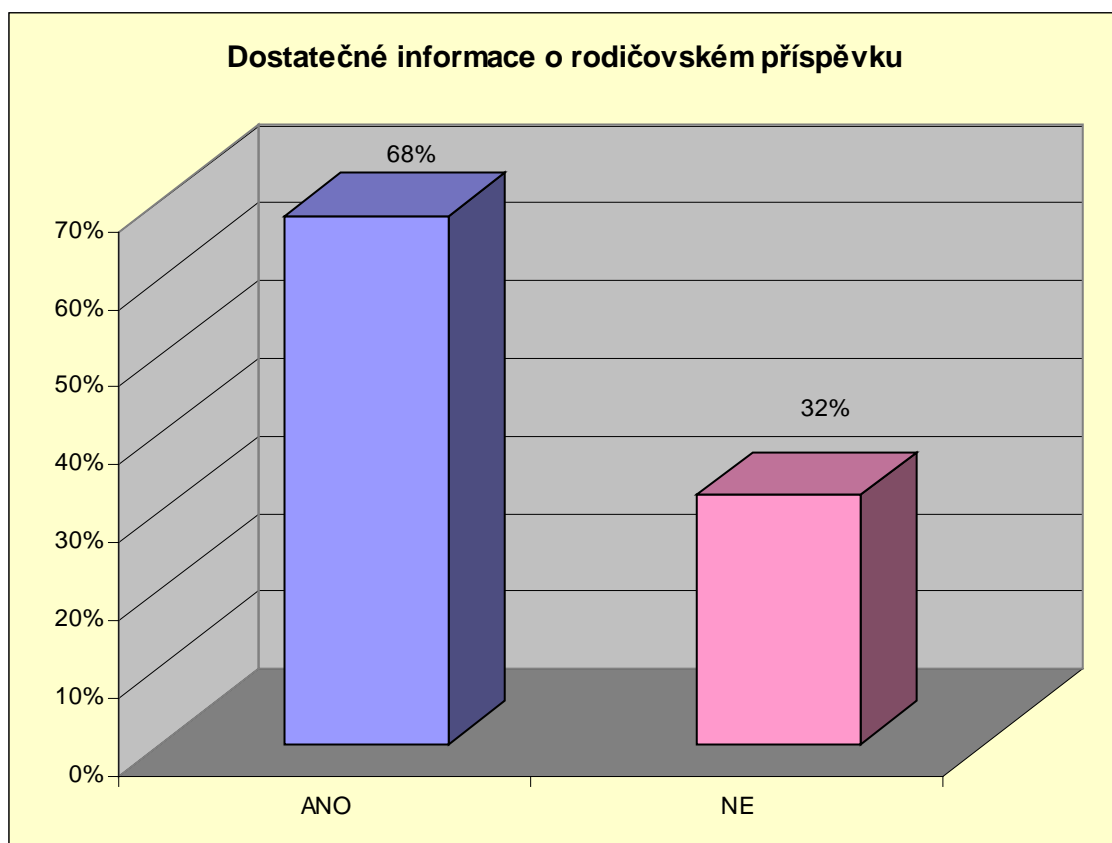
Z 25 respondentů jich 17 žije ve městě a 8 respondentů bydlí na vesnici. (graf 6).

Otázka číslo 8: Jak dlouho pobíráte rodičovský příspěvek?

Z 25 respondentů jich 7 z nich pobírá rodičovský příspěvek kratší dobu než 1 rok. 4 osoby pobírají příspěvek 1,5 roku, 1 osoba 2 roky, 2,5 roku pobírají rodičovský příspěvek 4 respondenti, 8 dotázaných osob pobírá příspěvek 3 roky a 1 osoba 3,5 roku.

Otázka číslo 9: Máte dostatečné informace o rodičovském příspěvku?

Graf 7: Dostatečné informace o rodičovském příspěvku. (v procentech)

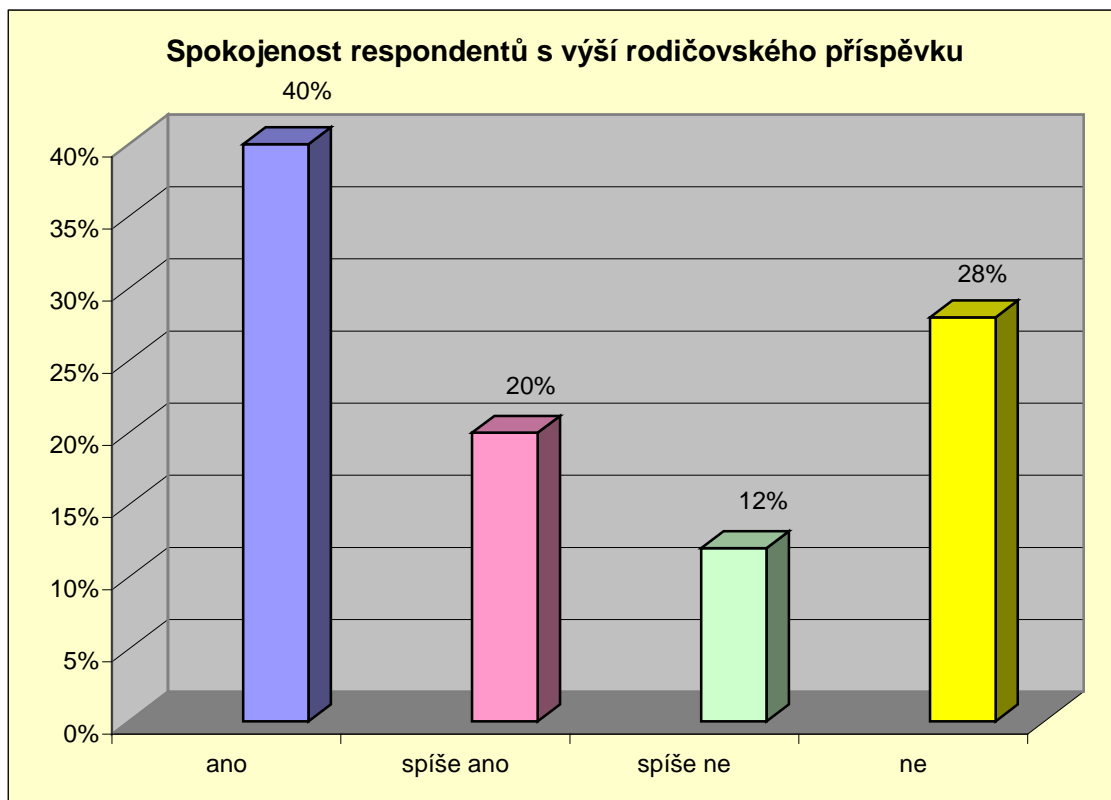
Zdroj: Vlastní výzkum

Z 25 respondentů se jich 17 domnívá, že mají o rodičovském příspěvku informace dostatečné a 8 respondentů vnímá informace o příspěvku jako nedostatečné. (graf 7).

Respondenti, kteří nejsou spokojeni s informovaností o příspěvku, si stěžovali, že jim byly informace podány rychle a stručně, nebo když respondenti něčemu nerozuměli a požádali o vysvětlení, nebyli ochotni jim vyhovět.

Otázka číslo 10: Je pro Vás výše rodičovského příspěvku dostačující?

Graf 8: Spokojenost respondentů s výší rodičovského příspěvku. (v procentech)

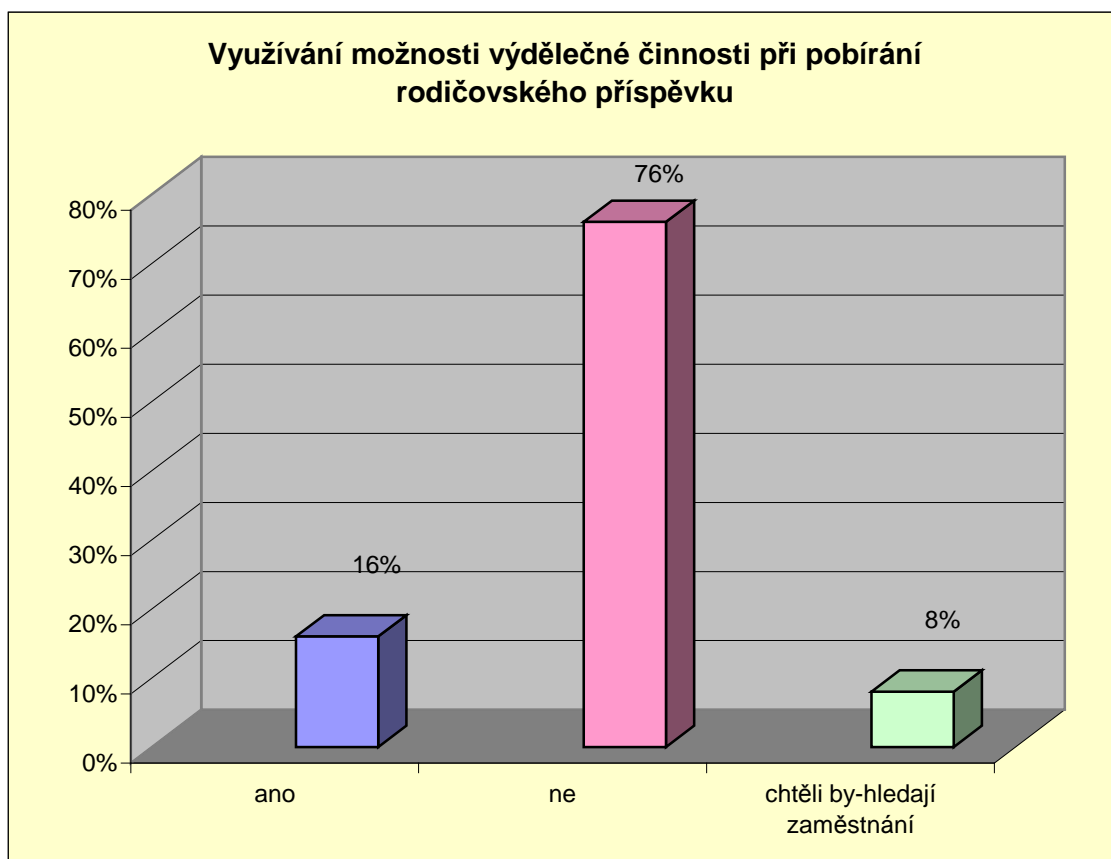

Zdroj: Vlastní výzkum

Z 25 osob pobírajících rodičovský příspěvek je s výší rodičovského příspěvku spokojeno 10 z nich. 5 respondentů je s výší příspěvku spíše spokojeno, 3 respondenti spíše nespokojeni a 7 z nich je s výší rodičovského příspěvku nespokojeno (graf 8).

Otázka číslo 11: Využíváte možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku?

Graf 9: Využívání možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku. (v procentech)

Zdroj: Vlastní výzkum

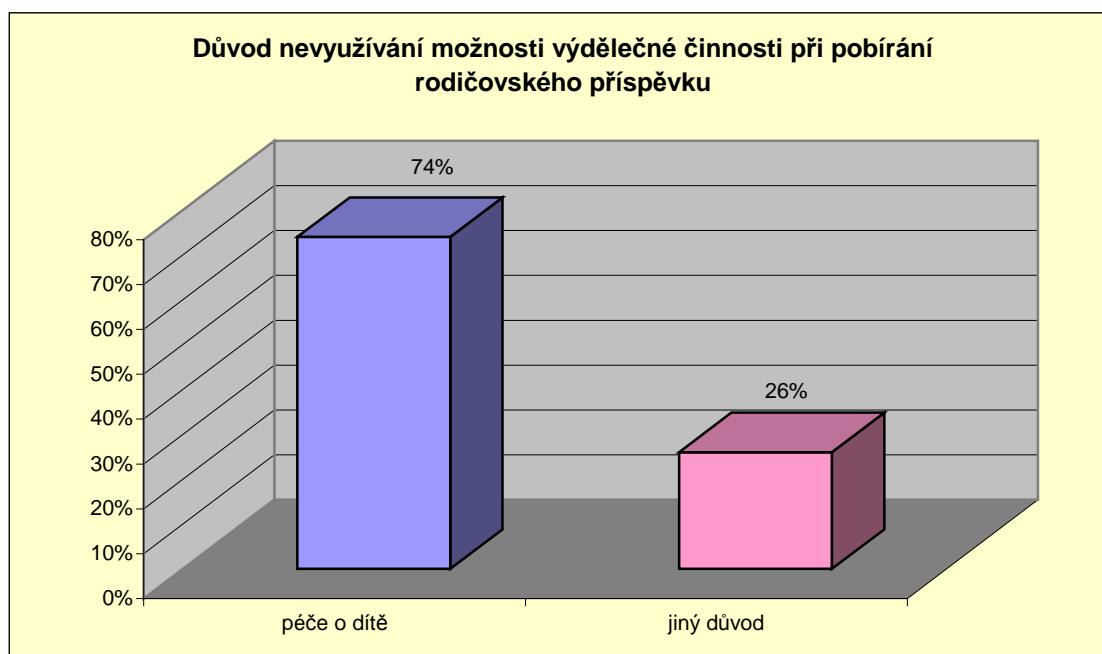
Z 25 osob pobírajících rodičovský příspěvek využívají možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku 4 osoby. 19 respondentů této možnosti nevyužívá. 2 respondenti této možnosti chtějí využívat, ale zatím nenašli vhodné zaměstnání (graf 9).

Otázka číslo 12: Pokud využíváte možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku, z jakého důvodu?

Ze 4 respondentů, kteří využívají možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku, 1 osoba uvedla jako důvod finanční situaci rodiny, která by byla jinak nedostačující. Také se bojí ztráty svého původního pracovního místa, kde pracovala před možnou rodičovskou dovolenou. Další respondentka uvedla také finanční důvody, a zároveň nechce přerušovat svůj pracovní proces. 1 respondentka uvedla jako důvod to, že nechce a hlavně ani nemůže přerušovat společné podnikání s manželem. Jedna z respondentek uvedla jako důvod zlepšování finanční situace rodiny. Dalším důvodem je nepřerušovat trvalý postup v pracovní kariéře.

Otázka číslo 13: Pokud nevyžíváte možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku, z jakého důvodu?

Graf 10: Důvod nevyžívání možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku. (v procentech)

Zdroj: Vlastní výzkum

Z 19 osob, které nevyužívají možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku 14 osob uvedlo jako důvod péči o své dítě. 3 respondenti jako důvod uvedli péči o dítě a také to, že nemají možnost svému dítěti zajistit hlídání po dobu případného zaměstnání. 1 respondentka také uvedla péči o dítě a také uvedla, že ho nechce dávat do mateřské školy z důvodu možného onemocnění dítěte. Jinou možnost hlídání pro dítě nemá. 1 respondentka je studentkou denního studia, tudíž si zaměstnání nehledá (graf 10).

Otázka číslo 14: Kolik zaměstnaneckých poměrů jste v rámci rodičovské dovolené absolvovala?

Všechny 4 dotázané osoby, které využívají možnosti výdělečné činnosti, pokračují v pracovní činnosti ve stejném zaměstnání jako před rodičovskou dovolenou. 2 osoby, které by měly zájem o toto využití, ale zaměstnání zatím hledají, žádný zaměstnanecký poměr v rámci rodičovské dovolené neabsolvovaly.

Otázka číslo 15: Pokud máte pracovní poměr, jaká je velikost pracovního úvazku?

Ze 4 zaměstnaných osob jedna pracuje na poloviční úvazek, 2 osoby jsou zaměstnány na čtvrtinový úvazek a jedna osoba, která podniká, si pracovní dobu určuje sama.

Otázka číslo 16: Pokud pracujete, jak máte zajištěno hlídání Vašeho dítěte?

Ze 4 zaměstnaných osob dvěma osobám hlídají děti prarodiče, 2 děti dotázaných respondentů navštěvují mateřskou školu, nebo je hlídá babička.

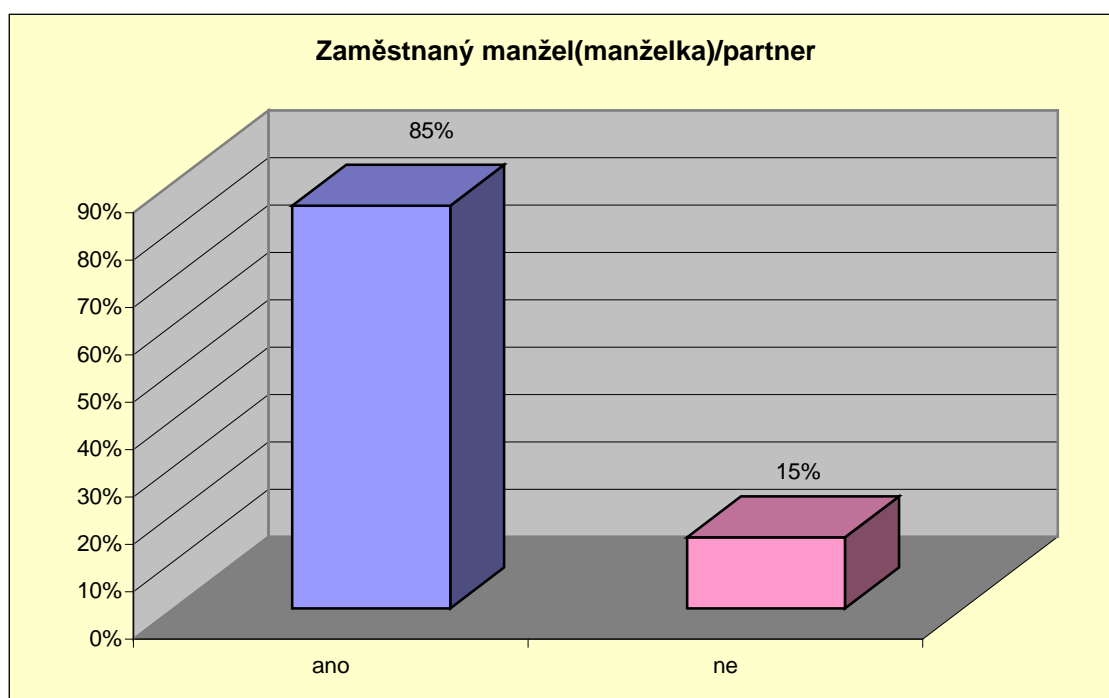
Otázka číslo 17: Navštěvuje Vaše dítě nějaké zařízení pro předškolní děti a pokud ano, jak je tam spokojené?

Z 25 dotázaných respondentů 11 z nich uvedlo, že jejich děti navštěvují některé ze zařízení pro děti předškolního věku. 14 respondentů uvedlo, že jejich děti tato zařízení nenavštěvují.

Z 11 dětí, které některé ze zařízení pro děti předškolního věku navštěvují, je 7 dětí v těchto zařízeních plně spokojeno, 4 děti jsou v zařízeních pouze krátkou dobu a teprve si na nové prostředí zvykají.

Otázka číslo 18: Pokud máte manžela(manželku)/partnera(partnerku), je zaměstnaný/á?

Graf 11: Zaměstnaný manžel(manželka)/partner. (v procentech)

Zdroj: Vlastní výzkum

Z 20 osob 17 uvedlo, že je jejich manžel/ka nebo partner mají zaměstnání. 3 uvedly, že jejich partneři či manželé nejsou zaměstnání (graf 11).

5. DISKUSE

Úvodní dvě otázky zjišťovaly pohlaví a věkovou strukturu respondentů. Rozhovoru se zúčastnilo 92% žen a 8% mužů, tedy dvacet tři žen a dva muži. Výsledky jsou zobrazeny v prvním grafu. Tento výsledek koresponduje s paní Prčíkovou, která uvádí, že jsou muži na rodičovské dovolené u nás stále kuriozitou. Mezi osobami, které pobírají rodičovský příspěvek, jich najdeme zhruba jedno procento. Podle průzkumu, který provedl Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, přes čtyři procenta dotázaných rodin zažilo situaci, kdy muž aspoň na měsíc přerušil zaměstnání a staral se o dítě. Z těchto mužů u více než poloviny šlo o dlouhodobější přerušení práce s pobíráním rodičovského příspěvku, tedy o náhradu za ženu na rodičovské dovolené. Zbývající muži přerušili zaměstnání na kratší dobu, většinou tak řešili nouzový a přechodný stav, kdy například matka kvůli zdravotnímu stavu nebyla schopna o dítě pečovat, nebo se krátkodobě musela věnovat povinnostem v zaměstnání.(17) Vlivem malé velikosti zkoumaného souboru (25 osob) došlo k určitému zkreslení procentního zastoupení mužů, které je oproti výzkumu v České republice osmiprocentní.

Zavedením institutu rodičovské dovolené novelou zákoníku práce, která nabyla účinnosti od 1. ledna 2007, jsou ženy a muži jako rodiče zrovnoprávněni v nároku na čerpání neplaceného volna ve svém zaměstnání, a proto jsou mužům v pracovní sféře garantována stejná práva, stejná ochrana jako ženám, matkám.(13)

Ve věkovém rozmezí dvacet pět až třicet let se nacházela většina z dotázaných respondentů, a to 52% (dvanáct žen a jeden muž). V kategorii třicet jedna až třicet pět let se nacházelo 36% (devět žen), mezi třiceti šesti a čtyřiceti lety se nacházelo 8% respondentů (dvě ženy) a v poslední kategorii čtyřicet jedna až čtyřicet pět let 4% respondentů (jeden muž) pobírajících rodičovský příspěvek. Výsledky byly znázorněny v druhém grafu.

K dalším základním otázkám rozhovoru patřila otázka, která se zajímala o vzdělání respondentů. Nejvíce respondentů uvedlo jako vzdělání úplné střední s maturitou, a to 48%, znázorněno ve třetím grafu. Druhou nejpočetnější skupinou byli respondenti s vyučením a středním odborným vzděláním bez maturity.

Další ze základních otázek zjišťovala rodinný stav respondentů. Odpovědi na dotaz jsou zobrazeny v pátém grafu. Celých 60% respondentů bylo vdaných/ženatých (mezi nimi dva muži), druhou nejpočetnější skupinou byli svobodné ženy (24%), zbylých 16% žen bylo rozvedených.

Na dotaz, zda respondenti bydlí ve městě nebo na vesnici, odpověděla většina respondentů, že žijí ve městě, a to 68%, což je zobrazeno v šestém grafu. Dvě respondentky, které si zatím práci hledají, pocházejí z města, a tudíž důvodem toho, že nemohou zaměstnání najít, není menší pracovní nabídka pro lidi žijící na vesnici.

Další otázka měla zjistit, jak dlouho už respondenti pobírají rodičovský příspěvek. Z pětadvaceti respondentů jich nejvíce pobírá příspěvek už tři roky. Další nejpočetnější skupina pobírá příspěvek kratší dobu než jeden rok.

Na dotaz, zda mají respondenti dostatečné informace o rodičovském příspěvku, se většina z nich domnívá (68%, zobrazeno v sedmém grafu), že informace o příspěvku mají dostatečné. Respondenti uvedli, že informace o rodičovském příspěvku získávali většinou na úřadu práce na úseku státní sociální podpory, nebo se o rodičovském příspěvku a jeho podmínkách pro splnění nároků na něj dozvěděli od svých kamarádek a kamarádů, jedna z respondentek uvedla, že mnoho informací se dozvěděla z radia, jedna respondentka získala potřebné informace o příspěvku od svého manžela, který je zaměstnán jako ekonom a vše potřebné jí zařídil. Respondenti také využívají internetové stránky pro získávání potřebných informací. Respondenti, kteří nejsou spokojeni s informovaností o příspěvku, si stěžovali, že jim na úřadu práce na úseku státní sociální podpory byly podány informace rychle a stručně, nebo když respondenti něčemu nerozuměli a požádali o vysvětlení, tak nebyli ochotni jim vyhovět.

Další dotaz zjišťoval, zda je pro respondenty částka rodičovského příspěvku 7582 korun českých dostačující. Výsledky byly znázorněny v osmém grafu. 40% respondentů se shodlo na tom, že jsou s výší rodičovského příspěvku spokojeni. 32% osob pobírajících rodičovský příspěvek uvedlo, že je pro ně částka příspěvku nedostačující. Pro zbylé respondenty je výše rodičovského příspěvku dostačující částečně. Většina respondentů, kteří odpověděli, že je pro ně částka dostačující, uvedla, že jsou s výší příspěvku spokojeni až od 1. ledna 2007, kdy byla částka rodičovského

příspěvku zvýšená a tudíž je pro ně nyní dostačující. Respondenti, kteří odpověděli, že je pro ně výše příspěvku dostačující částečně, uvedli, že je pro ně nyní výše příspěvku přijatelnější než předchozí výše, ale stále je pro ně nedostačující. Podle návrhů změn v sociální politice by měl být do budoucna rodičovský příspěvek koncipován ve vícerychlostní struktuře čerpání a ve třech výměrách stanovených v pevných částkách, a to zvýšená 11400 korun českých, základní 7600 korun českých a snížená 3 800 korun českých. Rodič by měl mít možnost zvolit si rychlejší čerpání rodičovského příspěvku, po peněžité pomoci v mateřství ve zvýšené výměře do 24 měsíců věku dítěte, klasické čerpání rodičovského příspěvku, po peněžité pomoci v mateřství v základní výměře do 36 měsíců věku dítěte, pomalejší čerpání rodičovského příspěvku, po peněžité pomoci v mateřství či od narození dítěte v základní výměře do 18 měsíců věku dítěte a dále ve snížené výměře do 48 měsíců věku dítěte. Zavedení třírychlostního modelu čerpání rodičovského příspěvku by bylo opatřením k podpoře rodiny. Cílem je vytvořit podmínky pro snadnější skloubení pracovní dráhy s výchovou malých dětí. Vytvoření tří možností čerpání by umožnilo rodičům rozhodnout se flexibilně o době návratu do zaměstnání, aniž by byli znevýhodněni v celkové sumě vyplacených prostředků spojených s péčí o dítě. **(20)**

Na otázku, jestli využívají možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku, odpověděli kladně z pětadvaceti respondentů pouze čtyři respondenti. Dva respondenti by možnosti výdělečné činnosti chtěli využít, ale vhodné zaměstnání zatím nenašli. Většina dotázaných osob (76%), mezi nimi i dva muži, tedy možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku nevyužívá. Výsledky jsou zobrazeny v devátém grafu.

Na předešlý dotaz navazovala otázka, z jakého důvodu respondenti využívají možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku. Dvě osoby, které by měly zájem o využití možnosti výdělečné činnosti, uvedly jako důvod, že by chtěly zlepšit finanční situaci rodiny. Jedna osoba ze čtyř respondentů, kteří využívají možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku, uvedla jako důvod využívání možnosti výdělečné činnosti také finanční situaci rodiny, která by jinak byla nedostačující, a dále využívá možnost výdělečné činnosti ze strachu, že by ztratila své

původní zaměstnání, kde byla zaměstnána v době před možnou rodičovskou dovolenou. Také druhá osoba uvedla finanční důvody a zároveň nechce přerušovat svůj pracovní proces. Třetí osoba, která je zaměstnána, uvedla jako důvod to, že nechce a hlavně ani nemůže přerušovat podnikatelskou činnost s manželem. Čtvrtá osoba nechce přerušovat postupné rozvíjení své kariéry a také chce zlepšovat finanční situaci rodiny.

Na předcházející dotaz navazují obsahem otázky, kolik zaměstnaneckých poměrů v rámci rodičovské dovolené respondenti absolvovali a jaká je velikost jejich pracovního úvazku. Dvě osoby, které mají zájem o využití možnosti výdělečné činnosti, ale zaměstnání zatím hledají, žádný zaměstnanecký poměr neabsolvovaly. Všechny čtyři dotázané osoby, které využívají možnosti výdělečné činnosti, pokračují v pracovní činnosti ve stejném zaměstnání jako před pobíráním rodičovského příspěvku. Jedna osoba, která podniká, si určuje pracovní dobu sama, jedna je zaměstnána na poloviční úvazek a dvě osoby pracují na čtvrtinový úvazek.

Na předešlé otázky zabývající se zaměstnanými osobami, navazuje dotaz, jak mají pracující respondenti po dobu své výdělečné činnosti zajištěno hlídání dítěte. Ze čtyř zaměstnaných osob dvěma osobám hlídají děti prarodiče, někdy jejich kamarádky, které jsou na rodičovské dovolené. Dvě děti dotázaných osob navštěvují mateřskou školu, nebo je hlídá babička, někdy mají zajištěnou chůvu. Všichni respondenti se shodli na tom, že jejich děti hlídání jinými osobami vnímají a snášejí dobře a bez problémů.

Devatenáct respondentů, kteří odpověděli, že možnosti výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku nevyužívají, bylo tázáno, proč této možnosti nevyužívají. O tom informuje graf s číslem deset. Čtrnáct respondentů uvedlo jeden stejný důvod, proč nechtějí být zaměstnáni, a to péči o své dítě (74%), mezi nimi i dva muži. Uváděly, že je dítě plně vytěžuje, či že se chtějí svému dítěti co nejvíce věnovat, že si ho chtějí užít, že se o něj chtějí starat. Z těchto čtrnácti respondentů ještě dvě ženy uvedly, že kdyby chtěly pracovat, tak by zaměstnání našly, ale chtějí se plně věnovat svému dítěti a k tomu jsou opět těhotné, a tak o zaměstnání nemají zájem. Na tento dotaz navazovala doplňující otázka pouze pro oba muže, z jakého důvodu jsou doma s malým dítětem. Jeden z mužů uvedl ekonomický důvod, a sice, že má jeho žena lépe

placenou práci. Druhý muž také uvedl, že je doma s dítětem z finančních důvodů, neboť má jeho žena vyšší plat, navíc dostala výhodnou pracovní příležitost. Oba muži jsou doma s dětmi spokojeni, nestěžují si. Toto zjištění koresponduje s výzkumem „Podpora využívání rodičovské dovolené muži“, který byl proveden Sociologickým ústavem České republiky v roce 2003, podle kterého jsou hlavními důvody, proč jsou muži s malými dětmi doma, důvody, které souvisejí s prací ženy, s její pozicí na trhu práce. Konkrétně se jedná o pracovní uplatnění ženy, pracovní příležitost, profesní seberealizaci a vyšší finanční ohodnocení práce ženy v porovnání s prací muže. Dalším důvodem je i to, že se někteří muži cítí být unaveni ze své dosavadní práce a chtějí si od ní odpočinout. Pobyt doma s dítětem vnímají jako vítanou změnu a chtějí si pobyt užít. Rozhodnutí být doma s dítětem významně ovlivňuje i určitý přístup k životu.(13)

Další respondentka je studentkou denního studia, a tak zaměstnání nehledá. Čtyři respondenti uvedly dva důvody, proč nevyužívají možnosti výdělečné činnosti, a to opět péči o dítě a druhým důvodem bylo, že nemají možnost svému dítěti po dobu případného zaměstnání zajistit hlídání, protože nemají prarodiče, nebo k dispozici jiné osoby, které by se jim o dítě mohly postarat. Jedna respondentka uvedla, že nechce, aby dítě navštěvovalo mateřskou školu z důvodu možného onemocnění dítěte.

Další otázka se zajímala o to, jestli dítě respondentů navštěvuje nějaké zařízení pro předškolní děti a pokud ano, jak je tam spokojené. Většina dotázaných osob odpověděla, že jejich dítě zařízení pro předškolní děti nenavštěvují. Většina dětí, které některé ze zařízení navštěvují, je zde plně spokojena.

Rozhovorem se také zjišťovalo, jestli je případný manžel/ka nebo partner/ka zaměstnaný/á. Výsledky byly znázorněny v jedenáctém grafu. Z dvaceti osob jich sedmnáct uvedlo, že jejich manžel/ka nebo partner jsou zaměstnání.

Cílem práce bylo zjistit, zda osoby, které pobírají rodičovský příspěvek, využívají možnosti výdělečné činnosti při pobírání příspěvku. Výsledkem výzkumu jsou tři hypotézy, které vyplývají ze zjištěných dat.

Z šetření vyplynuly tyto hypotézy:

- H1: Většina osob pobírajících rodičovský příspěvek nevyužívá možnosti výdělečné činnosti při pobírání příspěvku.
- H2: Hlavním důvodem nevyužívání možnosti výdělečné činnosti osobami při pobírání rodičovského příspěvku je osobní péče o dítě.
- H3: Většina osob pobírajících rodičovský příspěvek, která využívá možnost výdělečné činnosti při pobírání příspěvku, je zaměstnána nejčastěji z finančních důvodů.

6. ZÁVĚR

V rámci bakalářské práce na téma „Využívání možnosti výdělečné činnosti osob pobírajících rodičovský příspěvek“ jsem uskutečnila výzkum ve městě Písku.

Jeho hlavním cílem bylo zjistit, zda osoby, které pobírají rodičovský příspěvek, využívají možnosti výdělečné činnosti při pobírání příspěvku. Zda jsou osoby pobírající rodičovský příspěvek motivovány zlepšovat sociální situaci rodiny výdělečnou činností.

Domnívám se, že cíl práce byl splněn. Na základě výzkumu jsem stanovila tyto hypotézy:

- H1: Většina osob pobírajících rodičovský příspěvek nevyužívá možnosti výdělečné činnosti při pobírání příspěvku.
- H2: Hlavním důvodem nevyužívání možnosti výdělečné činnosti osobami při pobírání rodičovského příspěvku je osobní péče o dítě
- H3: Většina osob pobírajících rodičovský příspěvek, která využívá možnost výdělečné činnosti při pobírání příspěvku, je zaměstnána nejčastěji z finančních důvodů.

Práci bude možno využít k získání přehledu o dané problematice a jako materiál do výuky předmětu Sociální politika.

7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BÁRTLOVÁ, Sylva, HNILICOVÁ, Helena. *Vybrané metody a techniky výzkumu, zjišťování spokojenosti pacientů*. 1. vyd. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví v Brně, 2000. 118 s.
ISBN 80-7013-311-2
2. BOLDIŠ, Petr. *Bibliografické citace dokumentů podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2: Část 2 - Modely a příklady citací u jednotlivých typů dokumentů*. [online]. Verze 3.0 (2004). © 1999-2004, poslední aktualizace 11.11.2004. URL: <http://www.boldis.cz/citace/citace2.pdf>.
3. BŘESKÁ, Naděžda, BURDOVÁ, Eva, VRÁNOVÁ, Lucie. *Státní Sociální podpora*. 10. vyd. Olomouc: ANAG, 2005. 215 s.
ISBN 80-7263-288-4
4. ČECHOVÁ, Věra, ROZSYPALOVÁ, Marie. *Obecná psychologie*. 4. vyd. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví v Brně, 1998. 105 s.
ISBN 80-7013-268-X
5. DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 374 s.
ISBN 80-246-0139-7
6. EICHLER, Bohuslav, RYSKA, Radovan, SVOBODA, Vladimír. *Základy společenských věd: Základy statoprávní teorie, ekonomie a Ekonomiky, neformální logiky*. 2. vyd. Praha: FORTUNA, 1998. 168 s.
ISBN 80-7168-456-2

7. GREGOROVÁ, Zdeňka, GALVAS, Milan. *Sociální zabezpečení*. 2. vyd. Brno: DOPLNĚK, 2005. 280 s. ISBN 80-7239-176-3
8. JAKLOVÁ, Halka, ŠTĚPÁNKOVÁ, Martina. *Vybrané problémy v oblasti rovného postavení žen a mužů pečujících o děti a návrhy na jejich řešení* [online]. [citováno 2007-05-25]. Dostupné z < <http://www.aperio.cz/download/Rodina.pdf> >
9. JANKOVSKÝ, Jiří. *Etika pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: TRITON, 2003. 224 s. ISBN 80-7254-329-6
10. KEPKOVÁ, Michaela. *Státní sociální podpora*. 1. vyd. Praha: SOCIOPRESS, 1997. 240 s. ISBN 80-902260-5-1
11. KONOPÁSEK, Jan. *Estetika sociálního státu*. 1. vyd. Praha: G plus G, 1998. 341 s. ISBN 80-86103-14-5
12. KREBS, Vojtěch, PRŮŠA, Ladislav. *Státní sociální podpora*. 1. vyd. Praha: GRADA, 2002. 136 s. ISBN 80-247-0065-4
13. MAŘÍKOVÁ, Hana, RADIMSKÁ, Radka. *Podpora využívání rodičovské dovolené muži* [online]. [citováno 2007-06-02]. Dostupné z < <http://www.mpsv.cz/files/clanky/956/pruzkum.pdf> >

14. MOŽNÝ, Ivo. *Sociologie rodiny*. 2. vyd. Praha: SLON, 2002. 250 s. ISBN 80-86429-05-9
15. *Obecné informace* [online]. [citováno 2007-06-02]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/obecne>>
16. *Pojem - sociální zabezpečení* [online]. [citováno 2007-05-26]. Dostupné z <<http://www.najmo.borec.cz/psz.doc>>
17. PRČÍKOVÁ, Lenka. *Je rodičovská dovolená vhodnější pro ženy?* [online]. [citováno 2007-06-15]. Dostupné z <http://www.financninoviny.cz/kariera/index_view.php?id=168884>
18. *Rady pro život v České republice* [online]. [citováno 2007-06-22]. Dostupné z <<http://www.domavcr.cz/rady.shtml?x=155723>>
19. *Rodičovský příspěvek* [online]. [citováno 2007-06-15]. Dostupné z <<http://www.finance.cz/socialni-podpora/informace/rodicovsky-prispevek/popis/>>
20. *Rodičovský příspěvek* [online]. [citováno 2007-06-15]. Dostupné z <<http://www.mpsv.cz/cs/4101>>
21. *Rodičovský příspěvek* [online]. [citováno 2007-05-25]. Dostupné z <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/708?POSTUP_ID=524&PRVEK_ID=276>

22. *Rodičovství* [online]. [citováno 2007-06-24].
Dostupné z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Rodi%C4%8Dovstv%C3%AD>>
23. *Rodina* [online]. [citováno 2007-06-15].
Dostupné z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Rodina>>
24. RYBA, Jan a kolektiv. *Nad sociálním zabezpečením*. 2.vyd.
Praha: Orac, 2000. 231 s.
ISBN 80-86199-01-0
25. ŘEZNÍČKOVÁ, Ludmila. *Rodičovský příspěvek - dočkali jsme se zvýšení*. Máma a já. Praha: 2007. roč. 2, č. 3, s. 81.
ISSN 1801-8769
26. SPIRIT, Michal a kolektiv. *Pracovní právo a právo sociálního zabezpečení*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1999. 288 s.
ISBN 80-7175-079-4
27. *Státní sociální podpora* [online]. [citováno 2007-05-19].
Dostupné z <<http://www.mesec.cz/texty/statni-socialni-podpora/>>
28. *Státní sociální podpora* [online]. [citováno 2007-05-15].
Dostupné z <<http://www.mpsv.cz/clanek.php?lg=1&id=2#dsp>>
29. *Státní sociální podpora* [online]. [citováno 2007-06-15].
Dostupné z <<http://www.mpsv.cz/cs/2#dsp>>

30. ŠŤASTNÁ, Anna. *Otcové na rodičovské dovolené?* [online].
[citováno 2007-06-23]. Dostupné z <http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=238>
31. TOMEŠ, Igor. *Sociální politika: teorie a mezinárodní zkušenost*. 2. vyd.
Praha: SOCIOPRESS, 2002. 262 s.
ISBN 80-86484-00-9
32. TRÖSTER, Petr a kolektiv. *Právo sociálního zabezpečení*. 3. vyd.
Praha: C. H. Beck, 2005. 380 s.
ISBN 80-7179-856-8
33. *Úplné znění číslo 552: Sociální zabezpečení*.
Ostrava: Sagit, 2006. 480 s.
ISBN 80-7208-558-1
34. *Úvod do sociálního zabezpečení (státní sociální podpora)* [online].
[citováno 2007-06-25]. Dostupné z <<http://www.seminarky.cz/Uvod-do-socialniho-zabezpeceni-statni-socialni-podpora-7144>>
35. *Vztahy v rodině* [online]. [citováno 2007-06-23].
Dostupné z <<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=r&x=132566>>
36. *Zákon číslo 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře* [online].
[citováno 2007-06-23]. Dostupné z <<http://www.zakonycr.cz/seznamy/1171995Sb.html>>
37. *Životní a existenční minimum od 1.1. 2007* [online].
[citováno 2007-06-22]. Dostupné z <<http://www.mpsv.cz/cs/3213>>

8. KLÍČOVÁ SLOVA

Sociální zabezpečení

Státní sociální podpora

Rodičovský příspěvek

Rodičovská dovolená

Rodina

9. PŘÍLOHY

Příloha 1: Žádost o rodičovský příspěvek

Příloha 2: Potvrzení o návštěvě dítěte a délce doby trvání této návštěvy
v jeslích, mateřské škole nebo jiném obdobném zařízení pro děti
předškolního věku

Příloha 3: Potvrzení o nároku na dávky ovlivňující nárok a výši rodičovského
příspěvku

Příloha 1: Žádost o rodičovský příspěvek

RODIČOVSKÝ PŘÍSPĚVEK

Tiskopis vyplňte prosím strojem
nebo hůlkovým písmem

podací razítko

Žádost o rodičovský příspěvek

A. Žadatel – rodič:

Příjmení:	Jméno:	Titul:
Rodné příjmení ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
Trvalý pobyt: Obec: Část obce:		
Ulice: Č. p.: Č. orient.: PSČ:		
Telefon:	E-mail:	

B. Dítě, na které žádám o rodičovský příspěvek – dítě do čtyř let věku, případně dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené dítě do sedmi let věku, o které osobně celodenně a řádně pečuji:

Příjmení:	Jméno:
Rodné číslo v ČR ²⁾ :	Zdrav. p. ³⁾ :
Místo pobytu ⁴⁾ : Obec: Část obce:	
Ulice: Č. p.: Č. orient.: PSČ:	

C. Všechny ostatní děti do čtyř let věku a dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené do sedmi let věku, o které pečuji:

č.	Příjmení	Jméno	Rodné číslo v ČR ²⁾	Zdrav. p. ³⁾
1				
2				
3				
4				
5				

D. Žádám o přiznání dávky ode dne:

¹⁾ Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

²⁾ Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok.

³⁾ Do kolonky **Zdrav. p.** zapište **ANO**, pokud se jedná o dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené. V ostatních případech kolonku proškrtněte.

⁴⁾ Adresu místa pobytu vyplňte pouze v případě, že se liší od adresy trvalého pobytu žadatele.

PROSÍM OBRAŤTE

E. Dávku mi zasílejte:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících pěti variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

- na účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ⁶⁾ :
-------------	------------	-----------------------------------

- na účet u peněžního ústavu v SR vedeném v SKK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol:
-------------	------------	--------------------

- na účet u zahraničního peněžního ústavu v EU:

Příjemce	IBAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa: Město: <small>(uveďte alespoň město a stát)</small> Stát:	
Banka příjemce	BIC/SWIFT:	
	Název:	
	Adresa: Město: <small>(uveďte alespoň město)</small>	

- poštovní poukázkou na adresu trvalého pobytu v ČR

- poštovní poukázkou na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:

F. Údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci Evropské unie:
Zaškrtněte prosím jednu ze dvou následujících variant.

- Pro žadatele, jeho manžela/manželku nebo druhu/družku, pro všechny jejich nezaopatřené děti a pro ostatní osoby, které s nimi patří do okruhu osob společně posuzovaných⁶⁾, platí:

- jsou hlášeny k trvalému pobytu na území České republiky⁷⁾,
- neppracují v jiném členském státě Evropské unie,
- nepobírají dávku v nezaměstnanosti nebo důchod v jiném státě Evropské unie,
- nejsou občany jiného členského státu Evropské unie,
- nejsou osobami bez státní příslušnosti nebo uprchlíky bydlícími v jiném členském státě Evropské unie a na území České republiky pracujícími, studujícími nebo žijícími.

- Neplatí předchozí varianta.

G. Prohlášení žadatele:

O dítě uvedené v odstavci B osobně celodenně a řádně pečuji.

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant:

- dítě **nenavštěvuje** jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku

- dítě **navštěvuje** jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu, který je z hlediska nároku na výplatu rodičovského příspěvku přípustný⁸⁾

⁶⁾ Kolonku **Specifický symbol** vyplňte v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

⁶⁾ § 7 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁾ § 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁾ Za přípustný rozsah návštěvy jeslí, mateřské školy nebo jiného obdobného zařízení, kterým lze zajistit péči o dítě, se pro účely rodičovského příspěvku považují tyto případy:

- dítě, které nedosáhlo 3 let věku, navštěvuje jesle nebo jiné obdobné zařízení pro děti nejvýše 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci; za návštěvu dítěte v jeslích nebo v obdobném zařízení pro děti v kalendářním dnu se rozumí každý den, kdy dítě jesle nebo uvedené zařízení navštíví, bez ohledu na délku doby trvání návštěvy
- dítě, které dovršilo 3 let věku, pravidelně navštěvuje mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně
- dítě pravidelně navštěvuje léčebné rehabilitační zařízení nebo speciální mateřskou školu nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované, v rozsahu nepřesahujícím čtyři hodiny denně
- dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené pravidelně navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku, v rozsahu nepřevyšujícím čtyři hodiny denně
- dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím čtyři hodiny denně, pokud stupeň zdravotního postižení zraku nebo sluchu obou rodičů (osamělého rodiče) je v rozsahu 50 % a více.

DALŠÍ LIST PROSÍM

Prohlašuji, že ani já ani dítě uvedené v odstavci B nejsme ze zdravotních důvodů v ústavní péči zdravotnického zařízení déle než tři kalendářní měsíce.

Dále prohlašuji, že druhý z rodičů nemá po celý kalendářní měsíc nárok na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem, a to v době ode dne narození dítěte.

Dále prosím zaškrtněte jednu z následujících dvou variant:

nemám

mám

nárok na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem.

Dále prohlašuji, že pro dítě uvedené v odstavci B platí:

Zaškrtněte jednu z následujících tří variant:

náleží mu příspěvek na péči, a to ve výši: Kč

bylo zahájeno řízení o poskytnutí příspěvku na péči a dosud nebylo rozhodnuto

nenáleží mu příspěvek na péči, ani nebylo zahájeno řízení o jeho poskytnutí

Prohlašuji, že veškeré údaje uvedené v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě uvedených údajů vyplývaly.

Podpisem dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí

– údaje o přihlášení se k trvalému pobytu

– údaje o místě pobytu dítěte

– skutečnosti prokazující nepříznivý zdravotní stav dítěte uvedeného v části B, pokud je u něj uvedeno zdravotní postižení

– údaj o tom, zda a po jakou dobu dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu.

V dne . 200

podpis žadatele

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- pokud máte nárok na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem, **Potvrzení o nároku na dávky ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku**
- je-li dítě uvedené v části B zdravotně postižené **Potvrzení o zdravotním stavu**
- **Potvrzení o návštěvě dítěte a délce doby trvání této návštěvy v jeslích, mateřské škole nebo jiném obdobném zařízení pro děti předškolního věku**, pokud je dítě uvedené v části B navštěvuje
- **Doplňující údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci EU**, pokud jste v odstavci F zaškrtnl(a) druhou variantu.

Formuláře všech uvedených potvrzení a dokladů najdete na internetové adrese <http://forms.mpsv.cz/sspforms/> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

Zdroj: Tiskopis z Úřadu práce Písek

Příloha 2: Potvrzení o návštěvě dítěte a délce doby trvání této návštěvy v jeslích, mateřské škole nebo jiném obdobném zařízení pro děti předškolního věku

Tiskopis vyplňte prosím strojem
nebo hůlkovým písmem

podací razítko

**Potvrzení o návštěvě dítěte a délce doby trvání této návštěvy
v jeslích, mateřské škole nebo jiném obdobném
zařízení pro děti předškolního věku**

A. Dítě:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ¹⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

B. Potvrzení vydává zařízení:
Zaškrtněte jednu z uvedených možností a vyplňte název a adresu.

mateřská škola
 jesle
 jiné obdobné zařízení, přičemž se jedná nejedná o léčebně rehabilitační zařízení nebo speciální mateřskou školu, nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované

Název:	IČ:
Adresa: Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:

C. Potvrzení platí pro měsíc: / 200

D. Rozsah návštěvy.
Pokud dítě v uvedeném měsíci ještě nedovršilo 3 let věku, vyplňte pouze část D1. Jestliže dítě bylo po celý uvedený měsíc starší 3 let, vyplňte pouze část D2. V případě dítěte, které dovršilo 3 let věku v průběhu uvedeného měsíce, vyplňte obě části.

D1. Před dovršením 3 let dítě v uvedeném měsíci:
Zaškrtněte jednu z uvedených možností.

navštěvovalo zařízení nejvýše 5 kalendářních dnů, a to bez ohledu na délku doby trvání návštěvy
 navštěvovalo zařízení pravidelně v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně
 nenavštěvovalo zařízení

D2. Od dovršení 3 let věku včetně dítě v uvedeném měsíci:
Zaškrtněte jednu z uvedených možností.

navštěvovalo zařízení pravidelně v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně
 nenavštěvovalo zařízení

E. Toto potvrzení se vydává pro příslušný úřad, který o dávce rozhoduje, za účelem stanovení nároku na dávku rodičovský příspěvek.

V	dne	. 200
---	-----	-------

podpis / razítko

1) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok.

Tisk: Moravapress, a. s. Brno – vzor 2006 08 05 01 211

Zdroj: Tiskopis z Úřadu práce Písek

Příloha 3: Potvrzení o nároku na dávky ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku

Tiskopis vyplííte prosím strojem
nebo hůlkovým písmem

podací razítko

Potvrzení o nároku na dávky ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku

A. Osoba, pro kterou se vydává potvrzení:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ¹⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

B. Potvrzení zaměstnavatele nebo OSSZ, PSSZ, MSSZ
Zaměstnavatel nebo OSSZ, PSSZ, MSSZ potvrzuje, že výše uvedené osobě vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem:

od: do:

denní výše této dávky v Kč:

V dne . 200

podpis a razítko plátce

¹⁾ Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok.

Tisk: MoraviaPress, a. s. Blatná – vzor 2006

RECYCLE

05 05 01 215

Zdroj: Tiskopis z Úřadu práce Písek